ЗВЯЗДА

• выдаецца са жніўня 1917 г. • БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА • цана 50 кап.

19 ЛЮТАГА 1992 г. серада, № 35 (21813)

СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 7.22, 17.26, 10.04;
Віцебск — 7.14, 17.13, 9.59;
Магілёў — 7.11, 17.15, 10.04;
Гомель — 7.05, 17.16, 10.11;
Гродна — 7.36, 17.42, 10.06;
Брэст — 7.33, 17.46, 10.13.

МЕСЯЦ:
Поўня 18 лютага.

ІМЯНІНЫ
Вуколы, Івана, Фоція, Дароты, Хрысціны, Максіма, Марфы, Марыі;
Канрада, Арнольда

ПАГАДНЕННЕ

ПАМІЖ РЭСПУБЛІКАЙ АРМЕНІЯ, РЭСПУБЛІКАЙ БЕЛАРУСЬ, РЭСПУБЛІКАЙ КАЗАХСТАН, РЭСПУБЛІКАЙ КЫРГЫЗСТАН, РАСІЙСКАЙ ФЕДЭРАЦЫЯЙ, РЭСПУБЛІКАЙ ТАДЖЫКІСТАН, ТУРКМЕНІСТАНАМ І РЭСПУБЛІКАЙ УЗБЕКІСТАН АБ СІЛАХ АГУЛЬНАГА ПРЫЗНАЧЭННЯ НА ПЕРАХОДНЫ ПЕРЫЯД

Дзяржавы — удзельніцы гэтага пагаднення, названыя ў далейшым «дзяржавы-ўдзельніцы»,

зыходзячы з неабходнасці ўзаемапрымальнага і арганізаванага вырашэння пытанняў у галіне кіравання сіламі агульнага прызначэння,

улічваючы ролю сіл агульнага прызначэння ў справе захавання бяспекі дзяржаў - удзельніц,

кіруючыся пагадненнем Савета кіраўнікоў дзяржаў — удзельніц Садружнасці Незалежных Дзяржаў аб Узброеных Сілах і пагранічных войсках ад 30 снежня 1991 года,

дагаварыліся аб наступным:

АРТЫКУЛ 1

Дзяржавы - ўдзельніцы ўтвараюць Аб'яднаныя сілы агульнага прызначэння.

Тэрмін «сілы агульнага прызначэння» азначае: аб'яднанні, злучэнні, часці, установы, ваенна-навучальныя ўстановы, іншыя воінскія фарміраванні і ваенныя аб'екты, якія не ўваходзяць у стратэгічныя сілы Садружнасці Незалежных Дзяржаў, а таксама ўласныя ўзброеныя сілы дзяржаў-удзельніц, аператыўна падпарадкаваныя з іх згоды Галоўнаму камандаванню Аб'яднаных узброеных сіл.

Пералік воінскіх фарміраванняў, якія падлягаюць уключэнню ў сілы агульнага прызначэння па кожнай дзяржаве - ўдзельніцы, іх дыслакацыя вызначаецца асобнымі пратаколамі.

АРТЫКУЛ 2

Кіраванне ўласнымі ўзброенымі сіламі дзяржаў — удзельніц Садружнасці ажыццяўляецца міністэрствамі абароны (камітэтамі па абароне) гэтых дзяржаў.

АРТЫКУЛ 3

Статус сіл агульнага прызначэння вызначаецца асобным пагадненнем паміж дзяржавамі - ўдзельніцамі з улікам іх нацыянальнага заканадаўства.

АРТЫКУЛ 4

Матэрыяльна-тэхнічнае і фінансавае забеспячэнне сіл агульнага прызначэння рэгулюецца асобнымі пагадненнямі.

АРТЫКУЛ 5

Кожная дзяржава - ўдзельніца мае права выйсці з гэтага пагаднення, накіраваўшы паведамленні аб гэтым іншым дзяржавам - удзельніцам не менш чым за 6 месяцаў.

АРТЫКУЛ 6

Пагадненне ўступае ў сілу з моманту яго падпісання, а для Рэспублікі Беларусь — з моманту ратыфікацыі Вярхоўным Саветам Рэспублікі Беларусь.

Аформлена ў г. Мінску 14 лютага 1992 года ў адным сапраўдным экземпляры на рускай мове. Арыгінал захоўваецца ў архіве ўрада Рэспублікі Беларусь, які накіруе дзяржавам, што падпісалі гэтае пагадненне, яго завераную копію.

***

Дакумент падпісалі прадстаўнікі Арменіі, Беларусі, Казахстана, Кыргызстана, Расіі, Таджыкістана, Туркменістана, Узбекістана.

Прэзідэнт Арменіі зрабіў наступную заўвагу: да артыкула першага — пасля слова «пратаколамі» дадаць: «і сцвярджаецца Саветам кіраўнікоў дзяржаў».

АДКРЫТЫ ЛІСТ

дэпутатам Пінскага гарсавета

Паважаныя дэпутаты!

Колькі гадоў назад група асоб, ураджэнцаў беларускага паўднёва-заходняга Палесся, распачала, дый вельмі апантана, весці сярод насельніцтва рэспублікі работу, канчатковая мэта якой — раскол адзінай беларускай нацыі, расчляненне адзінай цэласнай тэрыторыі Беларускай Дзяржавы. Задума гэта настолькі безадказная, што проста жахліва ўявіць, да чаго яна можа прывесці, калі вар'яцкую—іначай не назавеш—дзейнасць па яе ажыццяўленню сёння не спыніць разумнай воляй грамадскасці.

Спосаб, які выбралі для дасягнення мэты гэтыя безадказныя, не ў меру амбіцыйныя і эгацэнтрычныя асобы, — абвяшчэнне заходнепалескага дыялекту асобнай славянскай мовай, а жыхароў гэтага рэгіёна — асобным народам, пры гэтым нічога разумнейшага не прыдумалі, як назваць жыхароў паўднёва-заходняга Палесся яцвягамі, а іх мову — яцвяжскай. (Да ведама недасведчаных: яцвягі — даўно адмерлае племя неславянскага паходжання, родныя браты прусаў, жамойцаў і іншых прыбалтыйскіх плямёнаў). Я не маю зараз магчымасці аргументаваць, наколькі беспадстаўныя гэтыя іхнія сцвярджэнні, і таму прашу вас звярнуцца ў Акадэмію навук Беларусі — у Інстытут гісторыі і Інстытут мовазнаўства за афіцыйнымі даведкамі, — а пакуль не прымаць пытанне, пастаўленае аб'яднаннем «Палессе», да разгляду на сесіі. За ўсёй шуміхай наконт асобнага этнасу і асобнай мовы стаяць палітычныя мэты, вельмі небяспечныя для нацыянальнай згоды і міру, і тояцца пэўныя, варожыя нашаму адзінаму беларускаму народу, сілы. Тое, што не ўдалося гэтым сілам здзейсніць раней, яшчэ даўно, іх пераемнікі наважыліся зрабіць цяпер, — разарваць нашу пакутніцу Беларусь на часткі. На вялікі жаль, многія грамадзяне не разумеюць сапраўдных вытокаў гэтых небяспечных задум і намаганняў. Вядома ж, трэба захоўваць этнічна-культурныя і моўныя асаблівасці жыхароў Палесся, мясцовыя традыцыі, звычаі, фальклор, народныя промыслы і г. д., але — без замаху на нацыянальна-тэрытарыяльнае адзінства і цэласнасць Беларусі.

Ні ў якім разе нельга дапусціць развіцця падзей у тым напрамку, дзе нас усіх можа чакаць не толькі вялікая смута, але і вялікая трагедыя, бяда і гора. Нядобрыя людзі ўводзяць у зман жыхароў Пінска і іншых гарадоў Палесся, спяшаюцца выкарыстаць сітуацыю, калі аслаблена воля Дзяржавы і можна тварыць, што хочаш, — у тым ліку і разбураць гістарычна замацаванае — за доўгія стагоддзі — адзінства беларускага народа і Беларусі.

Не дапусціце гэтага, шаноўныя дэпутаты!

Ніл ГІЛЕВІЧ,
старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны, народны паэт Беларусі, прафесар.

Мяса просіцца да спажыўцоў, але кусаецца. Цэнамі.

Нядаўна спрачаўся з сябрам. Ён выступаў за тое, каб рабочых збанкрутаваных прамысловых монстраў нашай былой эканомікі як мага хутчэй выставіць на вуліцу. Маўляў, досыць ім жыць за кошт дзяржаўных датацый і вырабляць тое, што нельга прадаць. [illegible]

Гэтак [illegible]

На апошніх таргах, якія адбыліся на Мінскай аграпрамысловай біржы, былі прапанаваны тавары на рэкордную суму — 513 мільёнаў рублёў. Значную частку склала прадукцыя сельскагаспадарчых вытворцаў. Прагледзеўшы спіс таго, чым (пакуль што) багаты нашы гаспадаркі, можна было толькі дзіву давацца. Калгасы і саўгасы з усіх куткоў Беларусі прапаноўвалі сваю прадукцыю на продаж сотнямі тон. Між тым, пакуль па біржы [illegible] Маўкліва расставаліся з надзеяй на продаж вытворцы кармавых і тэхнічных культур, лекавай сыравіны, угнаенняў. Калі спартыўных коней са Стаўрапаля, магчыма, і не было каму набыць (не да скачак на паўпусты страўнік), то на мяса [illegible] пакупнікі будуць. Хоць бы таму, што гарадскія магазіны мяса, нягледзячы на цэны, не завалены. Выбар, ва ўсякім разе, не багаты. [illegible]

Анатоль Васільевіч Чабаганаў — старшыня праўлення акцыянернага таварыства «Беларусь-прамбіржа» — гэту сітуацыю расцаніў адназначна: і сам не гам, і другому не дам. [illegible] крам мяснай прадукцыі, у той час як яе [illegible] ват па выс[illegible] ванне вопы[illegible] люстроўвае [illegible] біржы: як [illegible] даць ці збы[illegible] яго варта [illegible] аналізуем [illegible] Прысутным [illegible] набыць: [illegible]

[illegible] дванаццаць тысяч рублёў, [illegible] свінні — на 50 тысяч рублёў [illegible]

Хтосьці запярэчыць: ці варта рабіць сумныя прагнозы па выніках таргоў на адной з [illegible] біржаў? [illegible]

Віктар ХУРСІК.

РозГАЛАС

ГАЛОДНЫ «ПАЁК» МЯСАКАМБІНАТА

У той дзень, калі я пабываў на Гомельскім мясакамбінаце, яго калектыў адправіў у гандлёвую сетку горада 1.305 кілаграмаў ялавічыны і каля трох тон свініны. Такая колькасць мяса на горад з больш чым паўмільённым насельніцтвам. Магчыма, збяднелі калгасы і саўгасы на жывёлу, што не пастаўляюць на перапрацоўку? Ды не. У гаспадарках, слава Богу, ёсць і бычкі, і цялушкі, і парсючкі, якіх пара ўжо адпраўляць на мясакамбінат. Толькі вось бяда, прымаюць іх там у вельмі абмежаванай колькасці. Чаму?

— Прычын некалькі, — гаворыць дырэктар прадпрыемства Валерый Дземідзенка. — І адна з галоўных тая, што мы не ў стане тэхналагічна перапрацаваць жывёлу. Халадзільнікі ў нас разлічаны на захоўванне 1.700 тон мяса, сёння ж яго там больш дзвюх тысяч тон. А ўсё таму, што гараджане стварылі запас мяса яшчэ да павышэння цэн на яго. За некалькі дзён да падаражання гандаль горада рэалізоўваў мяса да 82 тон, цяпер жа — чатыры—пяць.

Каб неяк зняць вастрыню становішча, у якое трапілі калгасы і саўгасы вобласці са здачай жывёлы на мясакамбінат, тут пайшлі на дадатковыя захады. Дамовіліся запоўніць мясам халадзільнікі аб'яднання мясамалгандлю, вядуцца перагаворы аб гэтым і з кіраўнікамі аблспажыўсаюза.

Але гэта ўсё — паўмеры. А што рабіць з перапоўненымі халадзільнымі камерамі? Рэалізацыя мясных і каўбасных вырабаў ідзе вельмі марудна, бо людзі з-за драконаўскіх цэн купляюць мала.

Так, цэны шакіруюць. Але яны не залежаць ад мясакамбіната, які ў выніку павышэння іх сам стаў неплацежаздольным, апынуўся ў фінансавай кабале. Кожны дзень ад закупу жывёлы і рэалізацыі прадукцыі па новых цэнах ён страчвае чатыры мільёны рублёў. За кароткі час перадавы ў сваёй галіне камбінат апынуўся ў адстаючых. Людзям няма чым плаціць зарплату, калектыў, мяркуючы па ўсім, чакае скарачэнне амаль што на трэць. Вось чаму ён у першую чаргу вымушаны думаць аб сабе: як выжыць у гэтых умовах? І сапраўды, як, калі з аднаго рубля прыбытку 89 капеек забірае дзяржбюджэт, а Міністэрства фінансаў разам з урадам рэспублікі не вяртаюць тую розніцу ў цэнах, якую ў выглядзе датацый (а гэта 96 мільёнаў рублёў) ужо выплачвае насельніцтву? Дзе выйсце?

— Наш урад, — працягвае Валерый Аляксандравіч, — на маю думку, павінен прыняць кардынальныя меры. Скажам, чаму не разгарнуць так званую рыначную прастору, не даць свабоду прадпрыемствам, адмяніўшы Закон аб часовых мерах па абароне спажывецкага рынку.

Тады мы адпраўлялі б частку нашай прадукцыі ў тыя рэгіёны, дзе будуць яе набываць па дагаворных цэнах, якія, натуральна, адрозніваюцца ад цэн нашага ўнутранага рынку. А то атрымліваецца, што мы пастаўляем нашы вырабы ў Маскву і Санкт-Пецярбург па цэнах, значна ніжэйшых, чым у астатніх рэгіёнах Расіі. Нікога не цікавіць, што мы пры гэтым нясём страты.

Гэта па-першае. Па-другое, нас душыць, падрывае фінансавае становішча падатковая палітыка. Пакуль кіраўніцтва рэспублікі не зменіць сваіх адносін да прадпрыемстваў перапрацоўчай галіны (і не толькі да іх), цяжка разлічваць на поспех. Прадпрыемствы могуць апынуцца ў банкрутах. Працоўнаму люду ад гэтага стане яшчэ цяжэй.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Каму выгадна— той працуе

АСІПОВІЧЫ. Цяпер пра тавары народнага спажывання гавораць шмат, а вось на Асіповіцкім агрэгатным заводзе не абмяжоўваюцца толькі гаворкай. Цяпер тут выпускаюць звыш 20 відаў такіх патрэбных зараз тавараў. Напрыклад, пярэдняя панель да мікрааўтобусаў «РАФ» адразу прыйшлася даспадобы елгаўчанам. А нядаўна асвоены выпуск люкаў для легкавых аўтамабіляў, першая партыя якіх ужо адпраўлена калектыўнаму прадпрыемству «Белспорттэхніка».

БЕЛАРУСЬ НА ШЛЯХУ Ў ВАЛЮТНЫ ФОНД

Адбылася сустрэча першага намесніка Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. Мясніковіча з дэлегацыяй Міжнароднага валютнага фонду на чале з намеснікам дырэктара Еўрапейскага аддзела П. Хоуланам. На ёй абмяркоўваліся перспектывы ўступлення нашай рэспублікі ў гэту ўплывовую фінансавую міжнародную арганізацыю. Удзельнікі гутаркі абмяняліся думкамі па праблемах эканамічнага развіцця Беларусі, яе інтэграцыі ў еўрапейскую эканоміку, па пытаннях фінансавай, крэдытнай палітыкі і г. д.

«Я не бачу істотных перашкод для ўступлення Беларусі ў Міжнародны валютны фонд»,—сказаў у заключэнне пан Хоулан.

С. БУЛАЦКІ.

«МОЙ АДРАС—НЕ ДОМ І НЕ ВУЛІЦА...»

По ўсяму відаць, у недалёкай будучыні з нашых пашпартоў (пакуль яшчэ грамадзяніна СССР) могуць знікнуць найбольш цікавячыя зараз любога чыноўніка звесткі — штампы аб прапісцы. На апошнім пасяджэнні Прэзідыума Вярхоўнага Савета рэспублікі пытанне стаяла так: «Аб мерах, якія звязаны з адменай палажэнняў аб прапісцы і прыняцці актаў аб парадку рэгістрацыі і ўліку грамадзян па месцы жыхарства».

Меркаванні членаў Прэзідыума наконт гэтай праблемы не былі аднолькавымі па афарбоўцы. Не варта спяшацца, адзначаў Мечыслаў Грыб. Мы не маем пакуль граніц з Расіяй, Украінай, іншымі рэспублікамі былога Саюза. Як будзе рэгулявацца, напрыклад, рассяленне былых ваеннаслужачых — афіцэраў, прапаршчыкаў? А раптам усе яны пажадаюць пасяліцца на Беларусі? Правіў салідарнасць Іван Каратчэня: сапраўды, не варта спяшацца, лепш паглядзець, што робяць суседзі (даўно праверaны беларусамі шлях). Прапіска нам пакуль не перашкаджае, працягваў Раман Унучка. А як жа без яе пры нашай купонна-талонна-візіткавай сістэме? І як эфектыўна змагацца са злачыннасцю, з дармаедствам? — гэта, як вы разумееце, думка праваахоўных органаў.

Хопіць вырашаць усемагчымыя праблемы за кошт чалавека, рашуча запярэчыў Васіль Шаладонаў. Прапіскай, як ланцугамі, мы прыкоўваем чалавека так, як зручна нам, а не яму. Мы пазбаўляем чалавека выбару, штурхаем на ўсемагчымыя правапарушэнні. Рынак, які мы аб'явілі, гаварыў Уладзімір Леўчык, не цярпіць адміністрацыйнага ўмяшання. У тым ліку — рынак жылля, рабочай сілы, іншых праяўленняў нашага жыцця. Прапіска — штучны рэгулятар пэўных узаемаадносін у грамадстве, і ад яе трэба пазбаўляцца. Вядома, у комплексе з прыняццем адпаведных заканадаўчых актаў рынкавага зместу — аб прыватызацыі жылля, зямельнага заканадаўства і інш.

Станіславу Шушкевічу засталося толькі яшчэ раз нагадаць, што «знаходка» з прапіскай не адпавядае патрабаванням Дэкларацыі аб правах чалавека. Чалавек павінен сам разлічваць свае жаданні і магчымасці, а задача дзяржавы — дапамагчы яму зрабіць гэты працэс максімальна карысным для сябе і для грамадства. Вырашана «даручыць Саўміну і камісіям Вярхоўнага Савета да верасня гэтага года падрыхтаваць праекты заканадаўчых актаў аб парадку рэгістрацыі і ўліку грамадзян па месцы іх жыхарства з мэтай замены дазваляльнага рэжыму прапіскі рэгістрацыйным».

ЦЭНЫ НА РЫНКАХ

(у рублях)

САНКТ-ПЕЦЯРБУРГ (Кузнечны рынак). Ялавічына — 150—300, свініна — 120—250, куры — 150—300, алей — 100, малако — няма, тварог — 60, смятана — 150, масла — 250, яйкі — 40, бульба — 10—20, капуста — 15—20, морква — 15—20, цыбуля — 25.

***

ВІЛЬНЮС. Ялавічына — 90—110, свініна — 90—120, куры — 80, алей — 80, малако — няма, тварог — 50, смятана — 80, масла — 120, яйкі — 20—30, бульба — 5—6, капуста — 8, буракі — 6—8, цыбуля — 20—25.

***

РЫГА. Ялавічына — 50—120, свініна — 70—150, куры — 80—100, алей — 90, малако — 15, тварог — 50, смятана — 120, масла — 180—200, яйкі — 30, бульба — 6—10, капуста — 4—6, буракі — 6—8, морква — 5—8, цыбуля — 13—15.

***

МАСКВА (Рыжскі рынак). Ялавічына — 150—250, свініна — 150—250, куры — 100, алей — 60, малако — 40, тварог — 60, смятана — 60—80, яйкі — 30, бульба — 8—10, капуста — 15—20.

***

МІНСК (Камароўскі рынак). Ялавічына — 90—100, свініна — 90—110, бараніна — 80—130, алей — 40, малако — 10—15, тварог — 35—40, смятана — 80, масла — 100, яйкі — 15, бульба — 6—7, капуста (1 качан) — 12, буракі — 6, морква — 6, цыбуля — 8, яблыкі — 25—50, мёд — 200—250, цыгарэты «Космас» —15, адзін купон — 40 капеек.

«Агенцтва РІД».

Дакументы падпісаны. Ці запрацуюць яны?

Вельмі складанае і заблытанае ваеннае пытанне забірае шмат часу на пасяджэннях кіраўнікоў Садружнасці. І гэта зразумела: такі магутны інструмент сённяшняй палітыкі, як армія, не дае падстаў для заспакаення. Але не менш вострая праблема — гандлёва-эканамічныя ўзаемаадносіны дзяржаў. Многія беларускія прадпрыемствы, у тым ліку і вядучыя, на ўласнай шкуры адчулі вынікі разрыву сувязей: спыняюцца вытворчасці, людзі ідуць у вымушаныя адпачынкі, скарачаецца колькасць працуючых. Вось вам і яшчэ адна «парахавая бочка». Колькі чакаць іскры? На апошнім пасяджэнні кіраўнікоў дзяржаў і ўрадаў СНД сярод іншых заключана і такое пагадненне: «Аб рэгуляванні ўзаемаадносін дзяржаў Садружнасці ў сферы гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва». Здаецца, аб усім тут сказана лаканічна і канкрэтна. Але пытанні застаюцца...

У чым жа справа?

— Каб жа толькі адна справа, — сказаў **намеснік дырэктара завода аўтаматычных ліній па эканамічных пытаннях Андрэй ПАПОЎ**. — Праблем хоць адбаўляй. Нашы забеспячэнцы з ног збіліся, усе зараз у камандзіроўках, але пакуль што ніякіх вынікаў. Большасць пастаўшчыкоў прадпрыемства — за межамі рэспублікі. Мы атрымліваем электрарухавікі, металапракат, цынк, праводку, нават лес. Вытворчасць яшчэ не спынялася, але няма гарантый, што гэтага не здарыцца ў самы бліжэйшы час. За вагон чыгуну патрабуюць вагон мукі, вобразна так кажучы. А мы ж не сеем і не жнём. Вельмі спадзяёмся, што дакументы гэтых сустрэч нарэшце запрацуюць.

Марыя КВЯТКО, старшыня прафкома Навагрудскай швейнай фабрыкі: Становішча на прадпрыемстве нармальнае. Без работы не стаім — сыравінай забяспечаны. «Сакрэт», можа, у тым, што ўсе пастаўшчыкі ў нас свае, беларускія. Каб не сурочыць, але пакуль што ўсё добра...

Іван ВАРАБ'ЁЎ, дырэктар Мінскага маторнага завода: Калі справы на прадпрыемствах будуць працягвацца так і далей, то да паралічу ўсёй эканомікі недалёка. У нашага завода 250 пастаўшчыкоў, большасць — з-за межаў Беларусі — з Расіі, Украіны, Казахстана. Забеспячэнне неабходнымі матэрыяламі дрэннае, калі не сказаць горш, усе нашы службы вырашаюць толькі гэта пытанне. Няма нават часу заняцца іншымі. Кожны дзень спыняецца вытворчасць: у пятніцу канвеер стаяў поўнасцю. Ёсць надзея, што прынятыя дакументы неяк выправяць становішча. Гэтак больш працягвацца не можа. Хоць я добра разумею, што наладжванне адносін па-новаму — справа не аднаго дня. Кіраўнікі дзяржаў вырашылі пытанне на сваім ўзроўні, а калі тое яшчэ будзе на ўзроўні прадпрыемстваў, вытворцаў? Застаецца толькі чакаць.

Падрыхтаваў
Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

Несакрушальная і легендарная,

—так спяваецца ў вядомай песні. Але ці так гэта на самай справе. Савецкі Саюз загадаў доўга жыць, а Савецкая Армія з літарамі СА на пагонах яшчэ жыве, нягледзячы нават на тое, што ўжо ўмоўна падзелена і забяспечваецца рэспубліканскімі цэнтрамі. Крах наступіў так хутка і так нечакана, што многанацыянальны корпус армейскіх камандзіраў знаходзіцца ў стане разгубленасці і не можа прыняць правільнага рашэння. Апынуўшыся перад дылемай, яны не ведаюць, ехаць дамоў ці прыняць прысягу рэспубліцы, у якой служаць. А пакуль пытанне застаецца для многіх адкрытым, на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь прайшоў асенні прызыў. Аднак навабранцы, хоць і служаць на роднай зямлі, а прысягу да дня майго наведвання Акруговага вучэбнага цэнтра па падрыхтоўцы малодшых камандзіраў так і не прынялі, што выклікае масу праблем у камандавання часцей. А ў гэты час радыёстанцыя «Свабода» вяшчае на ўвесь свет аб тым, што боегатоўнасць і магутнасць Савецкай Арміі значна знізіліся і кангрэс ЗША адпаведна скарачае расходы на ўзбраенне сваёй арміі. З аднаго боку, гэта добра, але што ж атрымліваецца з другога боку...

Размовы вакол праблем «дзедаўшчыны» ў арміі, тэрміну службы, замены воінскага абавязку альтэрнатыўнай службай прывялі сёння армію да такога стану. Знік патрыятызм, павялічылася колькасць адмоў пры прызыве, а ўцёкі з часцей сталі звычайнай з'явай.

Тым не менш, у вучэбным падраздзяленні войск хімічнай абароны, дзе я знаходзіўся, як заўсёды, дзень пачынаўся з пад'ёму, затым зарадка, умыванне, запраўка пасцелі, снеданне і вучоба. Усё па раскладу, хутка і зладжана. Ваенны хімік —гэта вельмі цікавая спецыяльнасць. Гэта веданне характарыстык самай сучаснай зброі масавага паражэння, прыбораў хімічнай разведкі, уменне імі карыстацца, вызначаць узроўні забруджвання мясцовасці ці то атрутнымі рэчывамі, ці радыяцыяй. Своечасова праведзеныя воінамі-хімікамі дэзактывацыя, дэгазацыя, дэзінфекцыя, дэзінсекцыя і дэратызацыя не раз выратоўвалі нас ад трагедыі. Так, у чорны чарнобыльскі год воіны-хімікі з гэтай ваеннай часці ўжо 3 мая былі ў 30-кіламетровай зоне. Рызыкуючы здароўем, прымяняючы свой вопыт, яны змагаліся з неўтаймоўным атамам. Праўда, не ўсе былі заўважаны ў гэтай бітве. Старая бюракратычная машына не дала льгот чалавеку, які яе абараняў. Так, капітан Чысцякоў, камандзір часці, маючы ўсе даведкі апергрупы аб рабоце ў 30-кіламетровай зоне, не мае ніякага пасведчання і льгот. Але камандзір не засмучаецца, справы ідуць нармальна, курсанты вучаць тэкст ваеннай прысягі на беларускай мове. Ці будзе беларуская армія?

А. КУШНЕР.
Фота аўтара.

БАСТУЮЦЬ НАСТАЎНІКІ

АСІПОВІЧЫ. (**І. Сцяпура**). Настаўнік заўсёды быў увасабленнем спакою, разважлівасці. Але ў кожнага ёсць канец цярпенню, бо і сапраўды — пакрыўджана настаўніцтва: і зарабляюць мала, і ўмовы для працы не лепшыя, ды і жыллём абдзеленыя. Таму настаўнікі раёна арганізавалі стачачны камітэт. На сходзе прадстаўнікоў школ горада і раёна адзначана, што аплата працы настаўнікаў сёння самая нізкая сярод людзей з вышэйшай адукацыяй. Як падзеі будуць разгортвацца далей — невядома. Але стачком дзейнічае.

Гасцініц будзе больш

Днямі дырэктары сярэдніх спецыяльных і рэктары вышэйшых навучальных устаноў атрымалі на абмеркаванне дакумент з Міністэрства адукацыі рэспублікі, які прапаноўвае перавесці студэнцкія інтэрнаты на прынцып работы гасцініц. Як растлумачыў карэспандэнту БелаПАН рэктар БДУ Ф. М. Капуцкі, ініцыятары гэтага праекта — самі кіраўнікі ВНУ, і цяпер ён будзе абмяркоўвацца на савеце рэктараў.

Фёдар Мікалаевіч Капуцкі лічыць, што патрэбна аддаць інтэрнаты ва ўладанне студэнтам, і тады яны будуць самі распараджацца грашыма, самі набіраць штат у сваю «гасцініцу». У час канікул, напрыклад, «нумары» можна будзе здаваць прыезджым.

Віталь ЦЫГАНКОЎ.

Адбудаваны Кувейт прапануе супрацоўнічаць

Яшчэ год назад гэта краіна ляжала ў руінах і папялішчах. Галоўнае і, бадай, адзінае нацыянальнае багацце яе — вялізныя нафтавыя промыслы — былі разрабаваны, разбураны, падпалены захопнікамі. Больш як 730 свідравін ператварыліся ў жахлівыя шматметровыя вогненныя факелы, якія рабілі неба над краінай цьмяным і шэрым, прымушаючы нават у сонечны дзень карыстацца электрычным святлом.

Якім жа было наша здзіўленне, калі ўчора, адказваючы на пытанне аб цяперашнім становішчы ў Кувейце, міністр фінансаў гэтай краіны Насэр ар-Радан заўважыў:

— Кувейт фактычна вярнуўся да эканамічнага становішча, якое было ў краіне да іракскай агрэсіі. Галоўную ўвагу мы цяпер надаём вяртанню кувейцкіх палонных, якіх працягвае ўтрымліваць рэжым Хусейна.

Прадстаўнічая ўрадавая дэлегацыя Кувейта, якая пабывала ўчора ў нашай сталіцы ўслед за Масквой і Кіевам, абмяркоўвала з вышэйшымі кіраўнікамі Беларусі шырокі спектр перспектыў эканамічнага супрацоўніцтва.

Ці ёсць канкрэтныя праграмы такога ўзаемадзеяння дзвюх дзяржаў? Адказваючы на гэта пытанне, кіраўнік кувейцкай дэлегацыі Насэр ар-Радан назваў цэлы шэраг напрамкаў, якія маглі б прынесці плён абедзвюм краінам: разведка, здабыча, перапрацоўка нафты, стварэнне сумесных прадпрыемстваў, навуковае супрацоўніцтва (асабліва ў галіне экалогіі). Відавочна, адной з цэнтральных тэм стала і прадастаўленне крэдытаў, фінансавай дапамогі з боку заможнага паўднёвага партнёра. Як вядома, Кувейт выказаў гатоўнасць прадаставіць дзяржавам СНД каля 1 мільярда долараў. Цяжка сказаць, як будуць размеркаваны гэтыя сродкі, якія прыярытэты выбера для сябе Кувейт. Верагодней за ўсё, гэта стане вядома пасля шэрагу афіцыйных сустрэч, якія высокапастаўленыя арабскія госці маюць намер правесці ў многіх сталіцах дзяржаў СНД.

Адметны факт: пасля перамоў дзвюх дэлегацый прэм'ер-міністр Беларусі Вячаслаў Кебіч выказаў пажаданне пагутарыць з Насэрам ар-Раданам сам-насам. Хоць Персідскі заліў далёка ад Беларусі, але вялізныя сыравінныя рэсурсы Кувейта і асабліва яго нафтадолары — прыцягальныя для любой краіны, тым больш для такой, як Беларусь, для якой энергетычны крызіс у Расіі можа адбіцца самым згубным чынам.

Сустракаючыся са Старшынёй Вярхоўнага Савета С. Шушкевічам, кіраўнік кувейцкай дэлегацыі ўручыў яму асабістае пасланне шэйха Джабера аль-Ахмеда Ас-Сабаха, эміра Кувейта.

Увечары спецсамалёт з кувейцкімі гасцямі ўзяў курс на Кішынёў.

Валянцін ЖДАНКО.

БІЗНЕС КЛУБ

АКЦИЯ ДВЕСТИ ПЯТЬДЕСЯТ РУБЛЕЙ
АКЦИЯ ТЫСЯЧА РУБЛЕЙ

АКТУАЛЬНА

Патрэбна ўласная валюта

Нашы грашовыя сродкі абясцэньваюцца літаральна праз дзень. Падаюць тэмпы вытворчасці, зніжаецца зацікаўленасць чалавека ў выніках сваёй працы. Рост зарплаты не паспявае за інфляцыйнымі працэсамі. Але такая дэстабілізацыя не можа працягвацца бясконца. Дзе ж выйсце? Над гэтым пытаннем задумваюцца многія вучоныя. Вось меркаванне аднаго з іх — доктара эканамічных навук, намесніка дырэктара Інстытута эканомікі АН Рэспублікі Беларусь Уладзіміра ТАРАСАВА:

— Мяне вельмі хвалюе, што на наш, так сказаць, паранены рынак выкідваецца вялікая колькасць грошай. Людзі ўжо добра разумеюць, што іх лепш укласці ў тавары народнага спажывання, долары, нерухомасць. І грошы, якія не падмацаваны адпаведнай колькасцю тавараў, абясцэньваюцца.

Некаторыя мае калегі прадказваюць рост цэн у першым квартале ў 15—20 разоў. На маю думку, гэтага можа і не адбыцца. Але трэба, каб дзяржава ўсё-такі кантралявала верхнюю іх шкалу хоць бы на тавары першай неабходнасці. Ды і наўрад ці можна спадзявацца, што сама па сабе лібералізацыя цэн выведзе рэспубліку з крызісу. Самае галоўнае — стабілізаваць валюту. Пасля гэтага пачнецца і стабілізацыя эканомікі.

Варта было б выкінуць з абарачэння як мага больш грошай шляхам прыватызацыі, перадачы зямлі ва ўласнасць і інш. А неабходныя сродкі для разлікаў па зарплаце лепш за ўсё ўзяць у насельніцтва, выпускаючы розныя каштоўныя паперы, пазыкі. Грашовая рэформа дасць эфект, калі яе правесці адначасова ва ўсіх рэспубліках СНД. Як, напрыклад, гэта рабілася ў былой ФРГ. Аднак такі падыход наўрад ці рэальны.

Самым рацыянальным спосабам стабілізацыі фінансаў, на мой погляд, застаецца ўвядзенне ўласнай нацыянальнай валюты. Нягледзячы на існуючую дамоўленасць лідэраў незалежных дзяржаў аб тым, што рубель застаецца адзінай для ўсіх рэспублік валютай. Няма гарантый, што эканамічнае становішча не стане пагаршацца, і як бы мы ні адцягвалі працэс увядзення ўласнай валюты, да гэтага пытання давядзецца вельмі хутка вяртацца зноў.

Запісала А. ЯЎГЕНАВА.

ПРЫВАТЫЗАЦЫЯ

Купіла фірма завод

Цагельны завод «Уладыкі», што ў Вілейскім раёне Мінскай вобласці, у канцы васьмідзесятых ледзьве трымаўся на плаву. Знасілася абсталяванне, не ўкараняліся новыя тэхналогіі, зніжалася зарплата працуючых. Мэтавыя ін'екцыі былога Мінмяспрома рэспублікі і рэарганізацыі мясцовага маштабу палёгкі не далі. Магчыма, прадпрыемства так паціху і прыкрылі б, а рабочых адправілі на пенсію ці папаўняць рады беспрацоўных, каб ім не зацікавіліся ў акцыянернай кампаніі «Інтэртап-Цэнтр». Ініцыятыўныя бізнесмены фірмы палічылі, што ў такую справу можна ўкладваць грошы. І пачалі з таго, што спачатку выплацілі кошт завода дзяржаве, а потым закупілі новае абсталяванне, разлічанае на выпуск 20 мільёнаў штук цэглы ў год.

Не засталіся ў пройгрышы і раён, яго насельніцтва. Па ўмовах дагавора палавіна прадукцыі рэалізуецца на Вілейшчыне, у некалькі разоў узрасла зарплата завадчан. Прыклад гэтага прадпрыемства яшчэ раз паказвае, што ў добрых руках любая справа ідзе на лад. Шкада толькі, што такіх рук у нас яшчэ вельмі мала.

А. ШУМАРАВА.

ЧЫТАЧ РАІЦЬ

Акцыі і тавар

Агульнавядома, што лепш не трымаць грошы на ашчаднай кніжцы ў банку, а ўкладваць іх у вытворчасць, купляць акцыі таго ці іншага прадпрыемства. Але калі і знойдзецца чалавек, які рашыцца на такі крок, яму будзе няпроста ажыццявіць задуманае. Таму што ў нашай рэспубліцы вельмі мала такіх фірм, якія прапанавалі б купіць іх акцыі. Выключэннем з'яўляецца хіба што кампанія «Садружнасць», ды, можа, яшчэ адна-дзве. На іншых фірмах прыярытэт часцей за ўсё аддаюць сваім работнікам, імкнучыся замацаваць уласныя кадры. А вось аб тым, каб выплачваць дэвідэнды пайшчыкам у выглядзе тавараў народнага спажывання, што прыцягнула б уклады насельніцтва, наогул чуць не даводзілася. Хоць, на маю думку, гэта вельмі перспектыўная справа.

В. ШУРХАЙ.

Слоўнік бізнесмена

ТЭХНІЧНАЕ ЗМЯНЕННЕ ЦЭН. Павелічэнне ці зніжэнне ў выніку ўмоў, якія развіваюцца ўнутры самой біржы і не залежаць ад фактараў попыту і прапановы на рэальны тавар. Гэтыя ўмовы ўключаюць змяненні ў ліку адкрытых кантактаў; аб'ёму здзелак; ступені папярэдняга змянення цэн.

ФОНДАВАЯ БІРЖА. Рынак каштоўных папер (акцыі, аблігацыі), на якім гандаль вядзецца рэгулярна ў адпаведнасці з устаноўленымі правіламі. Праз Ф. Б. мабілізуюцца сродкі для доўгатэрміновых інвестыцый і на фінансаванне дзяржаўных праграм. На Ф. Б. праводзіцца купля - продаж акцый і аблігацый акцыянерных кампаній і аблігацый дзяржаўных пазык.

Ф'ЮЧЭРС, Ф'ЮЧЭРСНЫ КАНТРАКТ. 1. Кантракт на пастаўку абавязкова фіксаванай колькасці тавару пэўнага гатунку (маркі) па ўзгодненай цане і на ўстаноўлены правіламі біржы перыяд часу. Амаль заўсёды абавязацельствы па Ф. К. выконваюцца шляхам уплаты грошай ці атрымання розніцы ў цане, а не шляхам пастаўкі рэальнага тавару. 2. Ф'ючэрсны, кантракт пэўнай пазіцыі (напрыклад, майскі ф'ючэрс).

Ф'ЮЧЭРСНАЯ ЗДЗЕЛКА. Здзелка на ф'ючэрснай біржы па куплі-продажу ф'ючэрснага кантракта.

ХЕДЖ. 1. Страхоўка ад цэнавых рызык. 2. Ф'ючэрсны кантракт, які служыць для страхоўкі ад цэнавых рызык.

РЭХА ПАДЗЕІ

Уступіла ў Лігу Беларусь

Цяпер усё больш людзей у рэспубліцы імкнуцца праявіць гаспадарчую ініцыятыву, займацца бізнесам. Толькі ў Мінску налічваецца амаль чатыры тысячы малых прадпрыемстваў. Аднак свабоднае прадпрымальніцтва ніяк не абаронена ва ўмовах няўстойлівай рыначнай сітуацыі, у якой знаходзяцца Беларусь і іншыя рэспублікі СНД. Яму не абысціся як без моцнай дзяржаўнай падтрымкі, так і без дапамогі грамадскіх арганізацый. Да апошняга часу адным з найбольш уплывовых быў Саюз малых прадпрыемстваў СССР пад кіраўніцтвам Н. Шуляцевай. Здавалася б, з распадам Саюза наўрад ці выжыве і вышэйназваная прадпрымальніцкая арганізацыя. Але скептыкі памыліліся. У першай дэкадзе лютага адбыўся другі з'езд Саюза малых прадпрыемстваў СССР, на якім ён рэарганізаваны ў Еўра-азіяцкую лігу малых і сярэдніх прадпрыемстваў. Прадстаўнік Рэспублікі Беларусь, які выконвае абавязкі прэзідэнта Саюза малых прадпрыемстваў РБ, Л. ГРУЗДЗІЛОВІЧ абраны віцэ-прэзідэнтам Лігі. Сёння ён адказвае на пытанні газеты.

— Леанід Міхайлавіч, сход прадпрымальнікаў у Маскве выглядае даволі нечакана цяпер, калі амаль кожная рэспубліка імкнецца да самастойнасці, паўсюдна ўстанаўліваюцца граніцы. Чым гэта выклікана?

— У першую чаргу тым, што ва ўсім свеце вялікі і малы бізнес імкнецца да аб'яднання. Прадпрымальнікі павінны як мага лепш ведаць адзін аднаго, мець максімум інфармацыі аб дзелавых якасцях канкурэнтаў, плацежаздольнасці тых ці іншых фірм і, вядома, гандляваць без усялякіх штучных абмежаванняў. Нам да гэтага яшчэ далёка. Таму і імкнёмся да аб'яднання.

Трэба адзначыць, што Саюз МП у мінулыя гады шмат зрабіў для падтрымкі малога бізнесу. Былі спрыяльныя ўрадавыя пастановы, ільготнае падаткаабкладанне, распрацоўваліся перспектыўныя заканадаўчыя акты. Саюз стаў членам Сусветнай асамблеі малых і сярэдніх прадпрыемстваў. З развалам СССР амаль усе дасягненні забыліся. Кожная рэспубліка пачала будаваць адносіны з арганізацыямі недзяржаўных форм уласнасці пасвойму. І далёка не лепшым чынам. Збіраючыся на з'езд, мы і планавалі падвесці вынікі работы за два гады, падумаць пра перспектыву.

— І ўдалося дамовіцца?

— Станоўчым адказам на гэта пытанне з'яўляецца стварэнне Еўра-азіяцкай лігі малых і сярэдніх прадпрыемстваў. У яе ўвайшлі не толькі прадстаўнікі адзінаццаці дзяржаў СНД, але і Балгарыі, Венгрыі, Польшчы, Кітая, Чэха-Славакіі, іншых краін. Гэта дасць нам магчымасць значна расшырыць рамкі сваёй дзейнасці, павысіць аддачу ад многіх малых прадпрыемстваў шляхам стварэння больш эфектыўнага арганізацыйна-эканамічнага механізма развіцця прадпрымальніцтва.

— На якіх яшчэ праблемах прадпрымальніцтва была сканцэнтравана ўвага?

— Шмат гаварылася пра адсутнасць сур'ёзнай дзяржаўнай падтрымкі малога бізнесу. А без яе не абысціся. У Японіі, напрыклад, многія малыя прадпрыемствы ўсяляк стымулююцца рознымі карпарацыямі, банкамі, гандлёва-прамысловай палатай, пры кангрэсе ЗША існуе Адміністрацыя малога бізнесу, якая мае аддзяленні ва ўсіх штатах. Спрыяе заканадаўства такому прадпрымальніцтву ў многіх іншых замежных краінах.

Амаль усе прамоўцы гаварылі аб жорсткім падатковым прэсінгу. Асабліва акцэнтавалася ўвага на тым, што падатак, так сказаць, цісне ўсіх без разбору: і пасрэднікаў, і вытворцаў тавараў народнага спажывання. А патрэбен дыферэнцыраваны падыход, заахвочванне тых, хто пачынае работу з нуля. Бо сёння даюцца банкавыя крэдыты пад 20—40 працэнтаў гадавых, і развіць вытворчасць практычна немагчыма.

У бліжэйшым будучым дамовіліся стварыць пры Лізе фонд падтрымкі малых прадпрыемстваў, даваць заключэнні па розных заканадаўчых актах, распрацоўваць канцэпцыі прадпрымальніцтва. Наша мэта — садзейнічанне стварэнню МП, якія даюць тавары, рэальную прадукцыю, а не толькі дыстрыб'ютэрскія паслугі. Надзённай з'яўляецца праблема інфармацыйнага абслугоўвання малых прадпрыемстваў. Каб бізнесмен змог, напрыклад, за лічаныя хвіліны атрымаць звесткі аб наяўнасці і кошце тавараў на Цюменскай ці Сахалінскай біржы, даведку аб плацежаздольнасці партнёра на Камчатцы ці ў Польшчы.

— Наколькі пытанні, што абмяркоўваліся, актуальныя для Рэспублікі Беларусь?

— Не ў меншай меры, чым для іншых краін. У нас цяпер ёсць некалькі грамадскіх арганізацый: Саюз малых прадпрыемстваў, Саюз прадпрымальнікаў, Саюз прадпрымальнікаў і арандатараў. Але эфектыўнай мэтавай агульнарэспубліканскай навукова абгрунтаванай праграмы развіцця малога бізнесу яшчэ не існуе.

Імпануе тое, што ўрад рэспублікі зрабіў першы буйны крок у бок малога бізнесу, заснаваўшы фонд развіцця і падтрымкі прадпрымальніцтва. Членства ў Лізе малых і сярэдніх прадпрыемстваў дазволіць больш актыўна вырашаць наспеўшыя праблемы, выкарыстоўваць істотны сусветны вопыт у гэтым напрамку. Усіх іх запрашаем да дзелавой размовы і паведамляем кантактныя тэлефоны ў Мінску: 23-34-95, 26-67-57.

ГЭТА ЦІКАВА

У свеце малы бізнес дае да 50 працэнтаў валавога нацыянальнага прадукту. Прычым чатыры пятыя малых прадпрыемстваў маюць колькасць працуючых менш 20 чалавек.

БЕЛАРУСЬ — ІТАЛІЯ

Звычайныя сакрэты «Беліты»

Тысячы людзей заклапочаны мець добрую прычоску, падтрымліваць форму цела, прывабнасць твару. Аднак у наш звышдэфіцытны час рабіць гэта ўсё цяжэй. І толькі ў салонах прыгажосці ці цырульнях можна, так сказаць, адвесці душу, засяродзіцца на сваёй знешнасці. І дапамогуць вам у гэтым не толькі, скажам, майстры прычоскі, але і вытворцы пэўнай парфумернай прадукцыі. У прыватнасці, сумеснае беларуска-італьянскае прадпрыемства «Беліта», якое толькі летась паставіла бытавікам тавараў амаль на 18 мільёнаў рублёў. Ды не абы-якіх, а самых дэфіцытных — шампуняў, сродкаў для лячэння валасоў, замацавання завіўкі і іншых—усяго сямі назваў. Раней на іх закупку за мяжой штогод накіроўвалася больш як 2,5 мільёна інвалютных рублёў, цяпер асноўны попыт задавальняе СП «Беліта».

На прадпрыемстве не стараюцца засакрэчваць уласныя дасягненні. Асноўны акцэнт робіцца на дапамогу італьянскага партнёра з фірмы «Італі». Вядома, замежныя вытворчыя лініі, памножаныя на тэхналогію італьянцаў і працавітасць беларусаў, не маглі не даць станоўчых вынікаў. Але тры гады назад, калі нашым рынкам пачалі цікавіцца заходнія бізнесмены, не многія вытворцы адгукнуліся на іх заклікі, згадзіліся працаваць разам. Часцей спасылаліся на адсутнасць закона аб замежных інвестыцыях ці проста баяліся рызыкаваць. «Беліце» пашанцавала ў тым, што знайшліся сапраўды зацікаўленыя людзі, якія не толькі ўхвалілі прапанову італьянцаў, але і настойліва, крок за крокам рэалізоўвалі яе. У тым ліку кіраўнікі былога Мінбыта рэспублікі, трэста «Белбудкамплект», упраўлення бытавога абслугоўвання Мінгарвыканкома. Безумоўна, перад такімі аўтарытэтнымі арганізацыямі і іх кіраўнікамі цяжка было ўстаяць нядобразычліўцам. Але нават не ўсе ініцыятары змаглі давесці пачатую справу да канца. У прыватнасці, у інстытуце «Белбыттэхніка» спачатку прынялі ідэю, а пазней катэгарычна адмовіліся ад яе рэалізацыі.

Не надта абнадзейвалі сябе перспектывамі і італьянскія кампаньёны. Таму і задачы ставілі сціплыя: вывучыць попыт на адну-дзве назвы прадукцыі, кан'юнктуру беларускага рынку. Адначасова клапаціліся аб наладжванні вытворчасці, усталявалі тэхналагічныя лініі, навучылі персанал, далі спецыяльныя формулы і права карыстацца таварным знакам.

Здавалася б, галоўныя праблемы былі зняты. Аднак цяжкасці падсцерагалі там, дзе іх найменш чакалі. Самым складаным аказаўся з цягам часу пошук зыходнай сыравіны. Як высветлілася, асобныя яе віды наогул не выпрацоўваліся ў краіне. Прадстаўнікам СП давялося шмат працаваць з расійскімі заводамі хімічных рэактываў, каб тыя расшырылі ўласны асартымент, арганізавалі дадатковую вытворчасць. З дапамогай АН Рэспублікі Беларусь у Фаніпалі пад Мінскам стварылі спецыялізаванае малое прадпрыемства, якое таксама пачало працаваць на «Беліту».

Выклікае цікавасць і арганізацыя працы ў СП. Тут дасягнута поўная ўзаемазамяняльнасць. Напрыклад, грузчык пры неабходнасці становіцца вадзіцелем ці рабочым на лініі. І, наадварот, тэрміновы груз прымае ўвесь свабодны ў гэты час персанал. Дарэчы, мінімальная колькасць апарату кіравання — таксама асаблівасць арганізацыі працы ў фірме. Той жа 18-мільённы абарот, разлікі з пастаўшчыкамі, зарплата і іншыя аперацыі ляжаць на намесніку дырэктара па эканоміцы, ён жа бухгалтар і начальнік планавага аддзела, ўмее працаваць на камп'ютэры. Не прадугледжана ў штаце і пасада галоўнага інжынера. Генеральны дырэктар Ю. Хоцін адказвае за пэўныя пазіцыі па набыццю сыравіны, тэхнічнаму пераабсталяванню, у яго кампетэнцыі ўся кадравая палітыка. А вось звальняюць у СП за першую ж правіннасць, асабліва калі гэта прагул, з'яўленне на рабоце ў нецвярозым стане, крадзеж ці нават выдаванне індывідуальнай тайны ўзроўню зарплаты. Між тым, працуючых і іх прафком такія падыходы да справы поўнасцю задавальняюць.

Як відаць, сакрэты вытворчасці ў СП «Беліта», за рэдкім выключэннем, даволі звычайныя. І яго, як і сотні іншых прадпрыемстваў, закранаюць праблемы забеспячэння, бартэра і валюты, бо да 60 відаў зыходнай сыравіны «Беліта» завозіць з-за межаў рэспублікі. Аднак тут не спяшаюцца апускаць рукі, настойліва шукаюць выйсце. Вось і цяпер вядуць перагаворы аб выпуску зубной пасты, узяліся за асваенне рэцэптаў крэмаў для рук і цела. Заклапочанасць аб уласным будучым, павышэнні дабрабыту сваіх працаўнікоў пераконвае, што людзям, якія ўмеюць і любяць працаваць, пад сілу любыя праблемы.

НА ЗДЫМКАХ: генеральны дырэктар СП «Беліта» Юрый ХОЦІН; на расфасовачнай лініі; прадукцыя рыхтуецца да адпраўкі спажыўцам; аператары тэхнічных працэсаў Міхаіл ЧАБЯРАКА, Аляксандр РАДЗІЕЎСКІ і начальнік вытворчасці Анатоль РАЖКО.

Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

ЁСЦЬ ІДЭЯ!

Запрашаем у «Белінфарм»

У рэспубліцы ствараецца агенцтва камерцыйнай інфармацыі АТ «Белінфарм». Аб першых кроках яго заснавальнікаў, статутных мэтах гутарка аглядальніка газеты і дырэктара малога прадпрыемства «Рэгістр» А. АТНАГУЛАВА.

— Як вядома, Анатоль Ільбекавіч, малое прадпрыемства «Рэгістр» з'яўляецца адным з ініцыятараў стварэння акцыянернага агенцтва «Белінфарм». Чым гэта выклікана?

— У першую чаргу тым, што многія прадпрыемствы, як прыватныя, так і дзяржаўныя, з цяжкасцю набываюць афіцыяльныя дакументы, зведваюць вялікі дэфіцыт дзелавой інфармацыі. Аб яе сістэматызацыі, апрацоўцы, рэалізацыі ў якасці тавару ў нашай рэспубліцы пакуль што думаюць мала. Між тым, попыт на такі інфармацыйны прадукт вялікі і з цягам часу будзе расці. Аб гэтым сведчыць і наш уласны вопыт. Мы займаемся ажыццяўленнем інфармацыйнага пошуку, стварэннем баз даных па заканадаўству. Стварылі своеасаблівую камп'ютэрную кнігу дзеючых нарматыўных актаў у галіне гаспадарчага, грамадскага і жыллёвага заканадаўства рэспублікі, якую адрасавалі кіраўнікам, бухгалтарам, эканамістам. Напрыклад, спецыяліст заключае нейкі дагавор, але не ведае дакладна падатковую стаўку на экспарт ці імпарт. Камп'ютэрная кніга дазваляе адразу знайсці тую ці іншую неабходную дакументацыю, вывучыць яе, а пры неабходнасці і аддрукаваць. Цяпер у нас на абанементным абслугоўванні дзесяткі арганізацый розных форм уласнасці. Ствараючы акцыянернае таварыства, мы імкнёмся з яго дапамогай аб'яднаць існуючыя банкі даных розных устаноў, вылічальных цэнтраў рэспублікі, каб імі карысталіся ўсе, хто мае ў гэтым патрэбу.

— У першую чаргу, відаць, вы пастараецеся аб'яднаць мінскія прадпрыемствы?

— Не толькі. Нават у нашага «Рэгістра» ёсць заказчыкі ў абласных і раённых цэнтрах рэспублікі, за яе межамі. І цяпер даволі актуальным з'яўляецца пытанне перадачы камерцыйнай інфармацыі. У Мінску гэта зрабіць значна прасцей, а з тых жа Брэста ці Рэчыцы кожны месяц не наездзішся. Самі заказчыкі часта просяць нас праз мадэлі па тэлефоннаму каналу перадаць зацікавіўшую іх інфармацыю.

Будучых спажыўцоў зацікавіць, на наш погляд, і тое, што мы не плануем замыкацца толькі на рэспубліканскай інфармацыі. Ужо цяпер наладжваем кантакты з Міжнароднай біржай інфармацыі і тэлекамунікацый, шэрагам СП і банкаў-скіх структур Расіі. А вось асацыяцыя дзелавога супрацоўніцтва «Гарант» ужо стала адным з заснавальнікаў вышэйназванай біржы, набыла там дзве акцыі коштам 200 тысяч рублёў кожная. Адбыліся перагаворы з членамі савета Міжнароднай біржы інфармацыі і камунікацый, якія праявілі вялікую зацікаўленасць у стварэнні банка камерцыйнай інфармацыі ў рэспубліцы і гатовы забяспечыць прамую сувязь паміж Масквой і Мінскам. А вось замкнуць сетку на рэгіён — гэта задача АТ «Белінфарм». Увогуле, мы плануем атрымаць выхад на інфармацыйны рынак Расіі, іншых рэгіёнаў СНД, да заходніх банкаў даных.

— А ці многа знойдзецца ахвотнікаў, каб укласці дадатковыя сродкі ў новую справу?

— Мы імкнёмся аб'яднаць як вытворцаў інфармацыі, так і яе спажыўцоў. У першую чаргу зацікавіць вылічальныя цэнтры Дзяржкамстата, Мінфіна, БелНДІ НТІ, БЕЛТА і іншыя. На жаль, кожны з іх мае толькі сваіх абанентаў, уласную сетку, а гаворка ж ідзе аб адзіным цэнтры, куды для атрымання інфармацыі маглі б падключыцца яе спажыўцы. Адны спецыялісты лічаць нашу ініцыятыву заўчаснай, другія імкнуцца працаваць адасоблена. Прычына такіх адносін зразумелая. Раней у нас інфармацыйныя патокі ішлі знізу ўверх, для ЦК, урада, міністэрства. Многія даныя былі толькі для службовага карыстання. І чыноўнікі, якія сядзяць у былых структурах, проста не разумеюць, як гэта можна гандляваць інфармацыяй, не згаджаюцца працаваць у адваротным напрамку. Бо цяпер інфармацыя павінна размяркоўвацца па гарызанталі, даходзіць да прадпрыемстваў, каб яны своечасова маглі прымаць неабходныя рашэнні.

Сённяшні выпуск «Бізнес-клуба» падрыхтаваў да друку Мікалай БАЖКО, т. 32-43-03.

ПЫТАННЕ — АДКАЗ

З чаго пачаць?

Часта чуюцца заклікі да радавых працаўнікоў больш актыўна брацца за справу, у тым ліку прадпрымальніцкую, арганізоўваць уласную фірму. Многія з нас і рады былі б гэта зрабіць, прыстроіць тыя мінімальныя зберажэнні, што накапілі за дзесяткі гадоў. Але з чаго пачаць? У друку вельмі мала інфармацыі аб тым, куды звяртацца пры стварэнні кааператыва, малога прадпрыемства і г. д. Ды і цэны за кансультацыю там не кожнаму па кішэні. Зрэдку трапляюцца брашуркі на гэту тэму, аднак не ведаеш, наколькі аператыўныя іх рэцэпты — кансультантаў жа няма. Магчыма, супрацоўнікі рэдакцыі маглі б даць кампетэнтную параду?

І. КАЛЯКІН, Мазырскі раён.

Пытанне небеспадстаўнае. Для непадрыхтаванага чалавека даволі цяжка распачаць уласную справу. Але калі вы ўсё ж надумалі заняцца ёю, перш за ўсё варта вызначыць канкрэтны напрамак будучай дзейнасці. Найлепш той, якую вы ведаеце ці маеце ў ёй хоць бы мінімальны вопыт. Можна акцэнтаваць увагу на нейкім захапленні, якому раней аддавалі вольны час. Важна таксама знайсці аднадумцаў з дастаткова высокай кваліфікацыяй ці добрай дзелавой хваткай, якіх зацікавіла б ваша прапанова. І, вядома, пазнаёміцца з законамі, што рэгулююць прадпрымальніцкую дзейнасць, большасць з якіх дае адказы на пытанні, з чаго пачаць, якія мець дакументы, мінімальныя грашовыя сродкі.

Тым, хто збіраецца працаваць, напрыклад, у малым прадпрыемстве, нялішнім было б азнаёміцца і з кансультацыямі нашай газеты «Вы ствараеце малое прадпрыемства» ў №№ 237, 240 за 1991 год, пагартаць падшыўку выдання «Экономика и жизнь» за мінулы год. У апошнім, дарэчы, зацікаўлены чытач знойдзе не толькі парады, але і прыкладныя праекты статута МП, дагавора, шэраг іншых афіцыяльных даведак, якія застаюцца актуальнымі і могуць быць выкарыстаны пры падрыхтоўцы ўласных дакументаў для рэгістрацыі ў якасці юрыдычнай асобы.

Шмат праблем узнікае пры пошуку неабходных памяшканняў. На гэта варта звярнуць асаблівую ўвагу. А таксама памятаць, што цяпер дазволена рэгістраваць МП па месцы жыхарства аднаго з заснавальнікаў ствараемага прадпрыемства. Карысныя парады дадуць будучаму бізнесмену і ў райвыканкоме, куды таксама варта загадзя звярнуцца за кансультацыяй.

Даволі распаўсюджанай з'явай у апошні час стала стварэнне індывідуальных малых прадпрыемстваў, заснавальнікам якіх з'яўляецца адзін чалавек. Калі гаварыць аб мінімуме дакументаў, якія неабходна мець для рэгістрацыі, то гэта наступныя: статут малога прадпрыемства, гарантыйнае пісьмо на прадастаўленне памяшкання, заява ў выканком з просьбай аб рэгістрацыі, юрыдычна аформлены дагавор паміж удзельнікамі ці заснавальнікамі МП.

Вышэйпералічаныя парады адрасаваны ў першую чаргу тым, хто імкнецца ўсё зрабіць самастойна, спадзеючыся толькі на ўласныя кваліфікацыю і веданне заканадаўства. Тыя ж з будучых прадпрымальнікаў, хто мае большыя сродкі, могуць звярнуцца за дапамогай да спецыялістаў-юрыстаў. Апошнія не толькі параяць, як заняцца бізнесам, у якім напрамку весці камерцыю, але і падрыхтуюць неабходны пакет дакументаў для стварэння прыватных, сямейных, дзяржаўных і іншых прадпрыемстваў, прасочаць за іх своечасовай рэгістрацыяй. Такія платныя кансультацыі аказваюць у цэнтры сацыяльна-прававой інфармацыі і навучання Саюза юрыстаў Рэспублікі Беларусь, а таксама ў рэспубліканскім Саюзе малых прадпрыемстваў, Саюзе прадпрымальнікаў, у некаторых банках і іншых арганізацыях.

Трэба ведаць, што ў адпаведнасці з Законам «Аб прадпрымальніцтве ў Рэспубліцы Беларусь» камерцыйнай дзейнасцю можна займацца і без устанаўлення юрыдычнай асобы. Звяртацца за кансультацыямі таксама ў райвыканкомы. І плата ў даным выпадку сімвалічная. Калі за рэгістрацыю малога прадпрыемства трэба ўнесці ў бюджэт раёна дзве тысячы рублёў, паклапаціцца аб наяўнасці памяшканняў для работы, то прыватнаму прадпрымальніку дастаткова заплаціць усяго дваццаць рублёў. Больш мяккае ў адносінах да такіх асоб і нядаўна прынятае падатковае заканадаўства.

РозГАЛАС

ЦАНА ЛЕКАЎ—1,5 МІЛЬЁНА РУБЛЁЎ

МІНСК (У. Гойтан). Навукова-вытворчае аб'яднанне «Цэнтр» наведала дэлегацыя Волжскага аўтазавода. Яе ўзначальваў галоўны ўрач аўтагіганта Уладзен Зенькові. Гасцей зацікавіў метад лячэння на адлегласці, які на працягу двух гадоў паспяхова ажыццяўляе псіхолаг НВА «Цэнтр», прэзідэнт Беларускай асацыяцыі экстрасенсаў Васіль Конанцаў.

Неяк Васіль Іванавіч правёў на адлегласці некалькі аздараўленчых сеансаў з волжскімі аўтамабілебудаўнікамі. У снежні мінулага года па запрашэнню дырэкцыі прадпрыемства ён туды выязджаў. І вось — візіт у адказ. Па прапанове кіраўніцтва аўтапрадпрыемства экстрасенс будзе праводзіць сеансы лячэння на адлегласці. Кошт іх ацэнены ў паўтара мільёна рублёў, якія будуць пералічаны на рахунак НВА «Цэнтр».

А некалькі дзён назад з Васілём Конанцавым сустракаўся саветнік прэзідэнта Аргенціны Эдуарда Алонса Бероіс, які знаходзіўся ў нашай рэспубліцы па запрашэнню канцэрна «Дзеці Чарнобыля». Саветнік з'яўляецца прэзідэнтам міжнароднага каледжа парапсіхолагаў у Аргенціне, і яго вельмі зацікавіў незвычайны метад лячэння на адлегласці. Госць з Аргенціны прапанаваў В. Конанцаву правесці транс-кантынентальны (Еўропа—Паўднёвая Амерыка) сеанс тэрапеўтычнага экстрасенсорнага ўздзеяння.

«ДЫНАМА» Ў ІТАЛІІ

Футбалісты мінскага «Дынама» сваю перадсезонную падрыхтоўку працягваюць у Італіі. Туды яны адбылі незадоўга пасля таго, як рассеяўся туман над узлётнай паласой «чэмпіяната СНД». Высветлілася, што ад паласы, г. зн. праекта чэмпіяната, фактычна нічога не засталося ў выніку рашэння пяці маскоўскіх каманд выступіць у першынстве Расіі. Аб удзеле ўкраінскіх клубаў у сваім нацыянальным першынстве было вядома яшчэ раней.

У гэтым выпадку вельмі верагодна, што спартыўны камп'ютэр, прагназаваннем якога карыстаюцца ў розных відах спорту, мог бы аддаць пальму першынства СНД (хоць яно і не адбылося) нашаму «Дынама». Але ў планах у мінчан — удзел у чэмпіянаце Беларусі.

На думку старшага трэнера М. Вяргеенкі, асноўныя намаганні цяпер павінны быць накіраваны на хутчэйшае дасягненне еўрапейскага ўзроўню, каб на момант прыняцця ў ФІФА і УЕФА быць на вышыні. Для гэтага трэба вырашыць першапачатковую задачу — умацаванне матэрыяльна-тэхнічнай базы каманд. Сёння толькі ў «Дынама» яна больш-менш на ўзроўні. І надзея тут не толькі на фінансаванне па лініі спорткамітэтаў, але і на спонсараў.

Якія змены ў саставе мінскага «Дынама»? Пайшлі толькі Мархель і Сокал у польскія каманды (у Мархеля ёсць яшчэ варыянт гуляць за адзін з югаслаўскіх клубаў). А ў Італіі ў гульнях з мясцовымі клубамі праходзяць праверку навабранцы. Гэта Дзмітрый Падрэз з ДЮСШ, Юрый Шукан з «КІМа» (Віцебск), Раман Лявіцкі — выхаванец «Працоўных рэзерваў», Вальдас Урбанас з Вільнюса і Руслан Лукін, які вярнуўся ў каманду.

НА ЗДЫМКАХ: старшы трэнер каманды Міхаіл Вяргеенка; ігракі «Дынама» ў час адной з трэніровак.



Тэкст і фота БелаПАН.

Замежная БелаПАНарама

● Лідэру Лігі Свабоды Літвы А. Тэрлецкасу, відаць, прыйдзецца пакінуць партыю — на з'ездзе Лігі, які адбыўся ў Каўнасе, яго абвінавацілі ў «баязлівасці і здрадніцкіх адносінах да сваіх саратнікаў у час падзей 13 студзеня 1991 года», а таксама ў махінацыях з валютай, якую Лізе пералічвалі літоўскія эмігранты. Апрача таго, А. Тэрлецкас выкрыты ў спробе ўтаіць той факт, што ў 1952 годзе ён працаваў у Галоўліце, супрацоўнікаў якога кантраляваў КДБ.

● Каля ста прадпрыемстваў Літвы не могуць цяпер працаваць на поўную магутнасць з-за адсутнасці паставак з Расіі і іншых дзяржаў Садружнасці. 20 тысяч чалавек ужо вымушаны былі пайсці ў водпуск.

● У Ліепаі (Латвія) з дзеючых пятнаццаці школ дзве трэці — з рускай мовай навучання.

● Генеральны дырэктар дэпартамента дзяржаўнай маёмасці Эстоніі Арда Камратаў заявіў, што масавае банкруцтва эстонскіх дзяржпрадпрыемстваў можа пачацца ўжо ў сярэдзіне гэтага года.

● У Таліне адкрыліся дзве кухні, дзе бедным пасля прад'яўлення пенсіённых пасведчанняў раздаюць гарачы суп.

● Пскоўская вобласць, па заяве мясцовых улад, гатова прыняць перасяленцаў з Эстоніі. Першую групу іх размесцяць у саўгасе «Лясныя паляны» — за 20—30 кіламетраў ад Пскова.

БелаПАН.

УЗРОСТ—ТРЫУМФУ НЕ ПЕРАШКОДА

Чым бліжэй фініш Алімпійскіх гульняў, тым больш абвастраецца спрэчка за ўзнагароды. Самыя апошнія сілы аддаюць барацьбе спартсмены, не-не ды і ўмешваецца ў праграму спаборніцтваў надвор'е... А тут яшчэ вырашаюць сказаць «сваё» слова суддзі, задумаўшыя метам унесці карэктывы ў размеркаванне месцаў у фігурным катанні.

Тое, што барацьба за алімпійскае «золата» ў танцах будзе вострай і бескампраміснай, не сумняваўся, думаецца, ніхто. Двухразовым чэмпіёнам свету, чатырохразовым пераможцам еўрапейскіх першынстваў Марыне Клімавай і Сяргею Панамарэнку з Масквы ў што б там ні стала вырашылі даць бой гаспадарам Алімпіяды — неаднаразовым прызёрам сусветных і еўрапейскіх чэмпіянатаў сястры і брат Ізабэль і Поль Дзюшэнэ. Так, фігурысты гэтыя яны таленавітыя, аднак рэмам стала ўсім відавочна, што ў іх з'явіліся вялікія прыхільнікі ў корпусе суддзяў Феміды. Не толькі французскі арбітр (у адзіночку, прынамсі, у спорце нічога не зробіш), а і суддзі іншых краін — Англіі, Чэха-Славакіі, вырашылі «дапамагчы» Дзюшэнэ абысці наш дуэт. Аднак, на шчасце, нумар, як кажуць, не прайшоў. Бліскуча адкатаўшы адвольную праграму, Марына Клімава і Сяргей Панамарэнка сталі ўсё ж уладальнікамі залатых медалёў. Ізабэль і Поль Дзюшэнэ на другім месцы, на трэцім — Мая Усава і Аляксандр Жулін. Дарэчы, таксама, як і чэмпіёны, — масквічы.

Парадавала ў панядзелак і жаночая зборная Садружнасці Незалежных Дзяржаў у лыжнай эстафеце 4×5 кіламетраў. Алена Вяльбе з Магадана (дарэчы, студэнтка-завочніца Беларускага інстытута фізічнай культуры), Раіса Смятаніна з Сыктыўкара, Ларыса Лазуціна з Маскоўскай вобласці і Любоў Ягорава з Санкт-Пецярбурга пераадолелі трасу за 59 мінут 34,8 секунды і заваявалі залатыя алімпійскія ўзнагароды.

Кожная з удзельніц эстафеты заслугоўвае, несумненна, добрых слоў. Але дзве з іх — асабліва. Любоў Ягорава стала сапраўднай гераіняй Алімпіяды-92: на яе рахунку тры вышэйшыя ўзнагароды! А Раіса Смятаніна пасля гэтага трыумфу папоўніла сваю багатую калекцыю медалёў, заваяваных ёю за час выступленняў на пяці (!) Алімпійскіх гульнях, дзесятым. Дарэчы, 29 лютага Раісе Пятроўне Смятанінай спаўняецца 40 гадоў.

У той жа дзень быў разыграны і трэці камплект узнагарод на дыстанцыі 5.000 метраў сярод жанчын-канькабежак. Зноў, як і на дыстанцыі 3.000 метраў, не пакінула шанцаў на поспех сваім сапернiцам вядомая нямецкая спартсменка Гундэ Німан. Яе час — 7 мінут 31,57 секунды. Больш таго, увесь п'едэстал гонару пасля забегаў аказаўся нямецкім: на другім месцы Хайке Варніке, на трэцім — Клаўдзія Пехштайн.

Закончыліся папярэднія матчы хакеістаў. Вось іх вынікі: ЗША — Швецыя — 3:3, Германія — Польшча— 4:0, Фінляндыя — Італія — 5:3. Наперадзе — чвэрцьфіналы.

Учора на Алімпійскіх гульнях у Альбервілі разыграны яшчэ сем камплектаў медалёў. І сярод іх — на дыстанцыі 1.000 метраў сярод мужчын-канькабежцаў, на якой усе нашы надзеі і спадзяванні — на мінчаніна Ігара Жалязоўскага.

РАДЫЁПЕРАХВАТ



«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

● Старшыня Вярхоўнага Савета Літвы В. Ландсбергіс запатрабаваў, каб савецкія войскі былі выведзены не толькі з Прыбалтыкі, але і з Калінінградскай вобласці. Ён назваў вялікую канцэнтрацыю ўзброеных сіл там гістарычным анахранізмам, пагрозай для ўсяго рэгіёна.

● Жорсткія баі ў сталіцы Самалі Магадзіша перашкодзілі прыезду сюды групы назіральнікаў ААН з мэтай знайсці шлях мірнага ўрэгулявання канфлікту.

● У сталіцы Заіра Кіншасе органы бяспекі адкрылі стральбу па шматтысячнай дэманстрацыі. Забіты і паранены дзесяткі людзей.

РАДЫЁ ШВЕЦЫІ

● Большасць насельніцтва Швецыі выступае за забарону дзейнасці фашысцкіх, а па сутнасці, бандыцкіх арганізацый у краіне.

● Беспрацоўе сярод рабочых металаапрацоўчых прадпрыемстваў павінна ўзрасці ў бліжэйшыя 2—3 гады, тысячы чалавек будуць звольнены.

● Руская імперыя, якая сфарміравалася пад уплывам грэкаў і варагаў, зараз зменшылася да размераў дзяржавы часоў Кацярыны II. Цікаўнасць шведаў да працэсаў у былым СССР сёння вялікая. Яны са здзіўленнем даведваюцца, што Украіна — гэта не частка Расіі. А пра Беларусь, як незалежную дзяржаву, пераважная большасць насельніцтва ўвогуле не чула. Тыя, хто бываў у СССР, адзначаюць, што шведы такіх пакут, якія зведваюць рускія, не вытрымалі б.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

● Міністр унутраных спраў Польшчы адзначае, што сярод моладзі ўсё больш папулярнымі становяцца экстрэмісцкія настроі. А гэта можа стаць прычынай пашырэння тэрарыстычных актаў, выкарыстанне юнакоў у якасці баевікоў. У краіне ствараюцца падпольныя структуры, якія кантралюе арганізаваны злачынны свет, у тым ліку міжнародны. Даныя за 1991 год паказваюць імклівы рост нелегальнай дастаўкі праз граніцу зброі, наркотыкаў, аўтамабіляў, электронікі. У Польшчы ідзе працэс адмывання «брудных» грошай.

● Былы рэдактар «Огонька» В. Кароціч, які часова жыве ў ЗША, у каментары радыёстанцыі адзначыў, што ў некаторых выданнях былы СССР ужо называюць Цэнтральнай Еўраазіяй.

● У Парыжы, на дарагіх вілах прыгарада сталіцы Францыі, добра ведаюць А. Сысцова, былога міністра авіяцыйнай прамысловасці былога СССР. Цяпер ён актыўна займаецца пераўтварэннем свайго міністэрства ў прыватную камерцыйную кампанію са шматлікімі сувязямі з Захадам.

БІ-БІ-СІ

Многія англійскія газеты аддалі шмат месца нашумеўшай крымінальнай справе, героем якой стаў 31-гадовы амерыканец Дж. Данер, былы рабочы шакаладнай фабрыкі з амерыканскага штата Пенсільванія. Журы прысяжных прызнала яго вінаватым па ўсіх 12 пунктах, што пагражае яму самае меней пажыццёвым зняволеннем. Гомасексуаліст Данер на працягу 13 гадоў завёў у сваю кватэру і забіў 17 чалавек. Калі чарговай ахвяры ўдалося збегчы, паліцыя знайшла ў халадзільніку яго дома некалькі адрэзаных галоў людзей, а ў катле іншыя часткі цела. Данер забіваў маладых мужчын і ласаваўся іх мясам.

БЕЛАРУСКАЯ МОВА Ў СВЯТЫНЯХ

У мінулую нядзелю асабліва шмат прыхаджан наведала касцёл Святой Тройцы на Залатой Горцы.

У той дзень у храме ўшаноўвалася 100-годдзе з дня нараджэння ксяндза Адама Станкевіча. Пра жыццё і дзейнасць яго як святара расказаў прысутным пробашч касцёла ксёндз Міхал. Гісторык Анатоль Сідарэвіч спыніўся на іншым аспекце—дзейнасці А. Станкевіча як лідэра Беларускай хрысціянска-дэмакратычнай злучнасці. Літаратуразнаўца Алесь Бяляцкі прадставіў перавыдадзеную Беларускай каталіцкай грамадой кнігу А. Станкевіча «Беларуская мова ў святынях».

БелаПАН.

КРЫМІНАЛЬНАЯ ХРОНІКА

...Прасцей было б склад прыватызаваць

Супрацоўнікамі ўпраўлення па барацьбе з эканамічнай злачыннасцю МУС Беларусі раскрыты крадзеж прадуктаў у асабліва буйных памерах.

Выконваючы абавязкі камандзіра адной з воінскіх часцей С. Шашкоў па дамоўленасці з намеснікам начальніка ваеннай базы падпалкоўнікам С. Кузняцовым і з дазволу начальніка базы Ю. Няпомнячага па фіктыўных дакументах вывезлі са склада па тоне цукру, грэчкі, мясных кансерваў і масла, а таксама 180 кілаграмаў згушчанага малака і 48 кілаграмаў чаю. Па аптовых цэнах гэта складае 40 тысяч рублёў. Частка прадуктаў была прададзена кааператарам.

У выніку адзін з дзялкоў трапіў на гаўптвахту, астатнія яшчэ чакаюць вырашэння свайго лёсу.

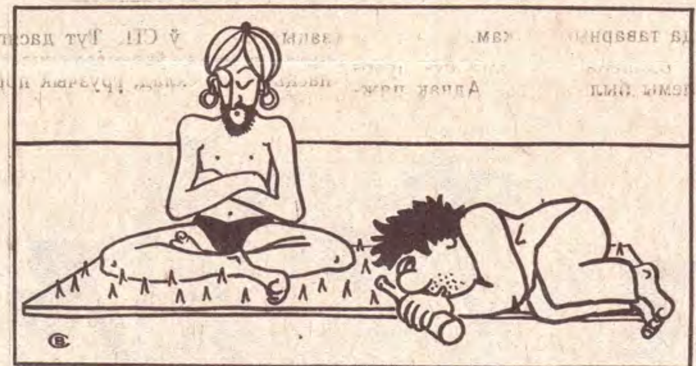
БелаПАН.

АХВЯРАЙ СТАЛА ЦЕШЧА

ТАЛАЧЫН. Оперупаўнаважаны крымінальнага вышуку А. Смык наведаў вечарам сваю цешчу ў вёсцы Хахлоўка. Пры ім быў пяцізарадны карабін. І хто ведае, як яно так здарылася—можа па неасцярожнасці, а можа па неахайнасці,—але прагрымеў стрэл. Куля знайшла менавіта цешчу. У цяжкім стане жанчына была дастаўлена ў бальніцу. Але выратаваць яе не змаглі.

Зараз ідзе следства па справе. Высвятляюцца прычыны трагічнага стрэлу.

Т. МАХТАДУЙ.



Малюнак В. СЕНЧАНКІ.

ПА АДНАМУ СЦЭНАРЫЮ...

У вёсках Нёманіцы і Шчыткавічы Барысаўскага і Старадарожскага раёнаў загінулі два мужчыны ад таго, што курылі ў ложках. Вывад з сумнага фіналу адзін: не курыце ў ложках, грамадзяне!

Далёка чуваць Беларускае радыё

По ўсім свеце лёс раскідаў беларусаў. Але хто падлічыў, колькі іх там, ці памятаюць яны, што яны беларусы? Большасці з іх, мабыць, хочацца ведаць, што робіцца тут, у нас.. Цікава, ці ў многіх з іх ёсць магчымасць слухаць перадачы Беларускага радыё?

П. ЕРМАШКЕВІЧ.

г. Сянно.

Адказаць на гэта пытанне мы папрасілі галоўнага рэдактара радыёстанцыі «Беларусь» (вяшчанне на замежныя краіны) Міхаіла Лук'янавіча ТОНДЗЕЛЯ. Ён расказаў:

— З розных крыніц мы маем звесткі, што ў ЗША жывуць прыкладна 600—650 тысяч беларусаў, у Канадзе — 450—500 тысяч, у краінах Паўднёвай Амерыкі — 350—400 тысяч, у краінах Еўропы іх значна менш.

Варта адзначыць, што, скажам, беларуская дыяспара ў ЗША вылучаецца сваёй згуртаванасцю і багатым творчым патэнцыялам. Створаны шмат якія беларускія нацыянальныя арганізацыі. Найбольшыя сярод іх Беларуска-Амерыканскае Задзіночанне, Беларускі Кангрэсавы Камітэт, Арганізацыя Беларуска-Амерыканскае Моладзі. У Нью-Йорку працуе Беларускі інстытут навукі і мастацтва. У ЗША выходзіць газета «Беларус» і многія часопісы. Друкуюцца ў Амерыцы і беларускія кнігі, створаныя таксама шматлікія нацыянальна-культурныя цэнтры. Скажам, культурны цэнтр «Полацак» у горадзе Кліўлендзе аб'ядноўвае больш за сем тысяч беларусаў. Існуе разгалінаваная сетка гурткоў, суполак беларускай народнай творчасці.

Можна яшчэ і яшчэ доўжыць прыклады, якія сведчаць, што беларуская эміграцыя ў Амерыцы глыбока шануе роднае слова, родную песню, родную культуру.

Беларускае радыё выходзіць у эфір з тым разлікам, каб нас пачулі суайчыннікі за мяжой, тройчы ў суткі на кароткіх хвалях: з 21.30 да 22 гадзін, з 00.30 да 01.00 і з 02.30 да 03.00 гадзін паводле мясцовага часу. За малым выключэннем усе перадачы ідуць на беларускай мове. Слухаюць іх у Канадзе, ЗША і ва ўсіх краінах Еўропы.

З вясны 1985 года тры разы на тыдзень — у сераду, суботу і нядзелю з 21.30 да 22 гадзін ідуць на Еўропу нашы перадачы на нямецкай мове. Іх прымаюць і слухаюць усе нямецкамоўныя краіны Еўропы. Уводзячы гэтыя перадачы, мы разлічвалі на расшырэнне замежнай карэспандэнцыі. Але пошта наша ад суайчыннікаў не пабагацела.

Пайшлі водгукі ад саміх немцаў. Іх штогод набіраецца да дзвюх тысяч. Немцы ўдзячныя нам і рады, што з'явілася магчымасць даведацца пра Беларусь і пра наш народ, пра якія, як яны пішуць, ім амаль нічога не было вядома.

З Канады і ЗША пішуць на беларускай, рускай і англійскай мовах. Там у нас аўдыторыя значна большая, але магчымасці трансліраваць перадачы туды меншыя, бо патрэбны перадатчыкі вялікай магутнасці, а іх мала і каштуюць яны дорага. Наогул, вяшчаем мы туды толькі з 1990 года.

ПАКУЛЬ БЕЗ ЗМЕН

Чуў, што ў армію будуць браць у 20 гадоў. Ці праўда гэта?

Аляксандр ДЗЯШЧЭНЯ.

Як адказаў на гэта пытанне работнік Мінскага абласнога зборнага пункта, у нашай рэспубліцы па-ранейшаму ідуць служыць у армію юнакі ва ўзросце 18 гадоў. Як будзе далей, невядома. Новыя законы распрацоўваюцца ў Вярхоўным Савеце Рэспублікі Беларусь. Пра ўсе змяненні будзе абавязкова паведамляцца ў друку. Сачыце за перыёдыкай.

ПРА КУПОНЫ ПЕНСІЯНЕРАМ

У мінулым «Пытальніку» («Звязда», 12 лютага г. г.) мы далі не зусім дакладную інфармацыю пра тое, як налічваюцца купоны пенсіянерам, якія працягваюць працаваць. А парадак выдачы купонаў ім такі. Трэба пенсію прыплюсаваць да заробку, а купоны выдаць на 60 працэнтаў ад гэтай агульнай сумы. Але іх колькасць не павінна быць меншай за велічыню пенсіі.



Выпуск падрыхтавала да друку Марыя ДАБЖЫНСКАЯ (тэлефон 32-15-02).

ІЛЬГОТЫ ЗАСТАЛІСЯ

Пастановай Савета Міністраў СССР ад 14 красавіка 1990 года ўдзельнікам Вялікай Айчыннай вайны дазволены па іх жаданню бясплатны праезд адзін раз у два гады (туды і назад) чыгуначным, водным, паветраным ці міжгародным аўтамабільным транспартам, або праезд з 50-працэнтнай скідкай адзін раз у год (туды і назад) гэтымі відамі транспарту.

Ці дзейнічае зараз гэта пастанова на тэрыторыі былога СССР і Беларусі?

У. СІВЕЦ, пенсіянер, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны. г. Слуцк.

На гэта пытанне адказвае начальнік аддзела дамоў-інтэрнатаў і абслугоўвання пенсіянераў Міністэрства сацыяльнага забеспячэння Рэспублікі Беларусь Яўген Фёдаравіч КАЗАК:

— На тэрыторыі Рэспублікі Беларусь адменены толькі тыя саюзныя пастановы, якія пярэчаць заканадаўству нашай рэспублікі. Усе саюзныя пастановы, якія датычаць інвалідаў і ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны, па якіх не прынятыя заканадаўчыя акты рэспублікі, застаюцца ў сіле. Пастанова Савета Міністраў СССР ад 14 красавіка 1990 года на сённяшні дзень дзейнічае на ўсёй тэрыторыі СНД і ў нашай рэспубліцы таксама. Адпаведныя льготы на праезд у ветэранаў вайны засталіся.

НЕ БЛЫТАЙЦЕ ПОЛЬСКІ КРЫЗІС З РАСІЙСКІМ!

Доўгі час у нас у краіне калі і гаварылі: «Як у Польшчы», то мелі на ўвазе толькі перыядычныя палітычныя і эканамічныя крызісы. Аналіз іх прычын не заходзіў звычайна далей, чым «падкопы ЦРУ». Тады пра польскі вопыт уладу маючым гаварыць не хацелася — хто гэта тут будзе вучыць «старэйшага брата»?

Затое ў апошнія паўтара года, асабліва ў апошнія месяцы, толькі і чуеш аб «шокавай тэрапіі» і рэформе Бальцаровіча. Вось толькі чамусьці, ставячы нам у прыклад гэты шлях, не зважаюць на некаторыя немалаважныя дэталі.

Першая вельмі відавочная: няроўныя стартавыя ўмовы — як-ніяк, у Польшчы не было калектывізацыі ў нашым разуменні, хоць дзяржгасы (аналаг нашых калгасаў) былі створаны і існавалі адначасова з індывідуальнай сялянскай гаспадаркай. Таму заўсёды на польскіх рынках прадукты былі крыху таннейшымі, чым у магазінах, — на рынку ж няма пасрэдніка паміж вытворцам і пакупнікоm, і да таго ж, на рынак трэба ісці, а магазін побач, таму і даражэй. Нібыта ўсё лагічна, але нашых кіраўнікоў-эканамістаў такая сітуацыя чамусьці здзіўляе. Проста польская сельская гаспадарка не была развалена, таму і пачатак рэформы Бальцаровіча выклікаў паток прадуктаў, блізкі да перавытворчасці. А ці можна ўявіць сабе, што нашы сяляне ў якасці пратэсту будуць выліваць на шашу цыстэрны з малаком ці завальваць кабінет прэзідэнта пачкамі з някупленым маслам? Сапраўды, гэта смешна.

Вось і адказ: багацце прадуктаў вынік не столькі павышэння цэн, колькі стартавых умоў. У нас жа гэтых умоў няма і пакуль што, на жаль, быць не можа. Чаму ж здзіўляюцца нашы кіраўнікі, гледзячы на пустыя прылаўкі прадуктовых магазінаў пасля «лібералізацыі цэн»? На жаль, у гэтых адносінах польскі шлях нам не падыходзіць, трэба шукаць свой.

Другая дэталь. Разважанні аб тым, што палякі спачатку таксама, маўляў, бурчалі на фантастычны рост цэн, зацягнулі тужэй паясы, затое цяпер — багацце (сапраўды, тэлебачанне рэгулярна смакуе каўбасу дзесятка гатункаў у варшаўскіх магазінах). Ёсць і контрразважанні — быццам катастрафічна знізілася спажыванне, і мноства тавару з-за таго, што просты чалавек не можа нічога купіць. А як жа ўсё было і ёсць цяпер на самай справе?

Аўтар гэтых радкоў працаваў у Польшчы ў перыяд укаранення эканамічнай праграмы Мазавецкага-Бальцаровіча. Магу пацвердзіць, што яе пачатак сапраўды суправаджаўся незадавальненнем уладамі. Але, баюся, крэдыт даверу першаму ўраду, сфарміраванаму раней апальнай «Салідарнасцю», быў непараўнальна вышэйшым, чым у нашых дэмакратаў. Да таго ж, палякі наогул больш чуйна рэагуюць на парушэнне сваіх правоў. Справа, аднак, не ў гэтым. Сапраўды, цэны раслі імкліва, але і зарплата за імі паспявала нядрэнна. Можа, пэўнае зніжэнне жыццёвага ўзроўню і адбывалася, але таго, што я бачу цяпер у маскоўскіх магазінах, не было. Дык давайце ж паглядзім, наколькі горш сталі цяпер жыць палякі, калі прыходзіцца чуць аб «польскім крызісе». Вядомая польская газета «Палітыка» ў першым студзеньскім нумары прывяла даныя, колькі розных прадуктаў і іншых неабходных для жыцця рэчаў сярэднестатыстычны паляк мог набыць на месячную зарплату штогод з 1984 па 1991 год. Спіс даволі доўгі, прывяду толькі некаторыя даныя (першая лічба — колькі за зарплату данага прадукту можна было купіць у Польшчы ў родным нашым 1985 годзе, другая —у снежні 1991 года).

Такім чынам, хлеб — 769/636 буханак (зніжэнне!!!); малако —1.000/583 л (зноў зніжэнне!); масла — 182/262 пачкі; яйкі — 1.176/1.750 штук; цукар — 222/368 кг; ялавічына — 91/95 кг; апельсіны — 60/200 кг; гарэлка — 30/52,5 бутэлькі; кава — 62,5/583 упакоўкі; шакалад — 125/350 плітак; дамскія калготы — 80/221 шт.; джынсы — 3,4/7,5 шт.; пральная машына— 0,44/0,5; каляровы тэлевізар — 0,14/0,53; аўтамабіль (малы «Фіят» 126 р) — 0,06/0,06; долар ЗША — 26/179.

Вядома, гэта не ўсё. Чагосьці стала больш, чагосьці менш. Але, як мне здаецца, з гэтых лічбаў ясна, што размовы аб тым, што палякам стала жыць горш, мякка кажучы, не адпавядаюць рэчаіснасці. Такім чынам, вывад другі — эканамічная рэформа без прыкметнага зніжэння жыццёвага ўзроўню магчымая. Шкада, што гэтага не ведаюць былыя рэдактары часопіса «Коммунист» і газеты «Правда», якія вырашылі заняцца аднаўленнем эканомікі Расіі.

Польскі шлях ёсць, ён вельмі нават нядрэнны, але гэта не азначае, што нам трэба кіравацца ім слепа, а тым больш паўтараючы толькі знешнія элементы эканамічнай рэформы. Хоць на двары год малпы, гэта яшчэ не прычына для нас паводзіць сябе, як малпы.

А да польскага вопыту трэба было прыслухоўвацца раней...

Анатоль АНІСІМАЎ, ІС «Для всех».

ВАША ЗДАРОЎЕ

КУРЭННЕ МОЖА СТАЦЬ ПРЫЧЫНАЙ ІМПАТЭНЦЫІ

Спецыялісты лабараторыі тытунекурэння ВНДІ агульнай і судовай псіхіятрыі імя У. П. Сербскага, грунтуючыся на шматгадовых даследаваннях савецкіх вучоных, сцвярджаюць, што курэнне часта становіцца прычынай аслаблення эрэкцыі ў мужчын.

Амерыканскі ўрач Лорэнс Грэй, мяркуючы па нядаўніх публікацыях, поўнасцю падзяляе думку сваіх калег з Расіі аб негатыўным уплыве тытунёвага дыму на палавыя здольнасці мужчыны. Курэнне, як вядома, садзейнічае сасудзістым захворванням, што, у сваю чаргу, прыводзіць да імпатэнцыі. Больш чым у палавіны мужчын з трох тысяч, якія праходзяць лячэнне ў Нацыянальным аднаўленчым цэнтры, праблема эрэкцыі так ці іначай звязана з курэннем. Лорэнс Грэй перакананы, што на цыгарэтных пачках абавязкова павінна быць папярэджанне мужчынам аб небяспецы для іх сексуальнага здароўя; адсутнасць такога папярэджання амерыканскі ўрач лічыць недапушчальным.

Канстанцін СТРУКАЎ, ІС «Для всех».

ПАДКАЗВАЕ

МЕСЯЧНЫ КАЛЯНДАР

Агароднікі рыхтуюцца да веснавога наступу на ўраджай-92. Спадзяёмся, яны з задавальненнем азнаёмяцца з месячным каляндаром, які друкуем ніжэй. Пакуль што даём самыя спрыяльныя дні для пасеву розных культур на расаду. У далейшым змесцім месячны каляндар на першую палавіну 1992 года ў поўным аб'ёме.

У табліцы прыведзены найбольш спрыяльныя дні. Прочырк азначае адсутнасць такіх дзён.

Культура	Люты: Лепшыя дні	Люты: Добрыя дні	Сакавік: Лепшыя дні	Сакавік: Добрыя дні
Капуста	—	21—22	8—10	19—20
Цыбуля	22—24, 27—29	14—16	21—23, 25—27	8—10
Агуркі	—	21—24	5, 13—14	21—23
Памідоры	—	22—24	6—8, 13—14	21—23
Радыска	21—22, 27—29	20	19—20, 25—27	5, 8—10, 13—14, 31
Салата	—	—	5—10	31
Перац		25—27	—	23—25
Пятрушка	—	—	—	5, 30
Бульба	21—22	—	19—20	8, 10, 13—14
Пладовыя дрэвы і кусты	—	16—18, 27—29		15—16, 25—27

ЦАРСКІ РУБЕЛЬ БЫЎ ДАРАЖЭЙШЫ Ў 1.000 РАЗОЎ

Кошт нашага рубля рэзка падае. За адну капейку зараз нічога не купіш. Цікава, ці быў калі рубель больш важкім?

К. САКАЛОЎ.

г. Гродна.

Масквіч Віктар Уладзіміраў шмат часу патраціў на тое, каб вывесці савецкі эквівалент царскага рубля 1913 года. Па крысе збіраў звесткі аб зарплаце, цэнах, кошце паслуг у старой Расіі. Да канца 70-х, па яго разліках, суадносіны царскага і савецкага рубля складалі 1:20. Праўда, сам Уладзіміраў не быў упэўнены, што гэта так. Але да адкрыцця Алімпійскіх гульняў 1980 года ў Маскве былі выпушчаны памятныя манеты з каштоўных металаў. Сярод іх былі 100-рублёвая залатая манета, па вазе роўная царскаму залатому пяцірублёвіку, і сярэбраная 10-рублёвая з такім жа ўтрыманнем серабра, як у царскім паўрублі!

З таго часу розніца паміж царскім і пасляперабудовачным рублём неаднаразова павялічвалася, і не на карысць апошняга (з 1980 да красавіка 1991 яшчэ прыкладна ў 2,5—3 разы, з красавіка 1991 па студзень 1992 — у 3—4 разы, і са студзеня 1992 — яшчэ ў 5—10 разоў). Суадносіны паміж імі зараз 1:1.000. Адсюль вынікае, што сярэдняя зарплата рабочых і служачых у 1913 годзе (35 рублёў у месяц) эквівалентная 35 тысячам «драўляных» рублёў. Таму мы зараз, як правіла, жывём матэрыяльна не ў два разы горш, чым жылі нашы дзядулі і бабулі да рэвалюцыі, а па меншай меры ў 40—50 разоў. Трэба яшчэ ўлічыць, што ў царскай Расіі было шмат некваліфікаваных рабочых — землякопаў, грабароў, заробкі якіх не перавышалі 15—18 рублёў у месяц. Станочнік зарабляў 40—60 рублёў, ткач — 50 рублёў, будаўнік (сезонны) — да 100 рублёў у месяц. Заробак інжынера (на дзяржаўнай службе) рэдка быў ніжэй за 200—300 рублёў у месяц. Вясковая настаўніца атрымлівала 12—15 рублёў.

Сумныя падлікі. Але з лічбамі спрачацца могуць толькі лічбы.

Забытая слава

Кароткі агляд ваеннай гісторыі Беларусі

(Працяг. Пачатак у № 34).

Пад канец XIII стагоддзя пры князю Віцені ў склад Вялікага Княства Літоўскага ўвайшла Берасцейская зямля, а пазней — увесь поўдзень Беларусі. Пры князю Гедыміне да княства далучылася большая частка этнічна беларускай тэрыторыі. Аб'яднанне адбывалася на аснове ўзаемадамоўленасці, якая гарантавала захаванне асаблівасцей мясцовага самакіравання, гаспадарчага і сацыяльнага жыцця. У 1323 годзе вялікі князь Гедымін перанёс сталіцу дзяржавы ў Вільню. Пры ягоным наступніку Альгердзе ў склад Вялікага княства Літоўскага ўвайшло левабярэжжа Дняпра ды нізоўе Прыпяці, а пры Вітаўце — Смаленшчына. Так завяршылася ўключэнне этнічна беларускіх зямель у магутнае гаспадарства Еўропы, у якім колькасна дамінавала беларускае насельніцтва, дзяржаўнай мовай была старабеларуская, а ў культурным жыцці дамінаваў беларускі элемент. Тагачасныя беларусы зваліся «літвой», ці «ліцвінамі».

Аднак дзяржава будавалася ў далёка не мірных умовах. З 1203 па 1413 год насельніцтва Беларусі выцерпела безліч ваенных паходаў крыжакоў, зрабіўшы свой важкі ўклад у справу агульнаеўрапейскай барацьбы народаў Еўропы супраць крыжацкай агрэсіі. Яна ўсякі раз праходзіла праз землі Падзвіння і Панямоння.

З пачатку XII ст. Полацк і Віцебск сталі адыгрываць ролю багатырскіх застаў на шляху крыжацкай агрэсіі ў Падзвінні, наглуха зачыніўшы крыжакам ход па Дзвіне ўглыб беларускіх зямель, на Смаленшчыну і Масковію.

Летам 1236 г. войскі ордэна мечаносцаў былі разгромлены каля Шаўляя аб'яднаным беларуска-літоўскім войскам. Гэта прымусіла мечаносцаў пайсці на аб'яднанне з Тэўтонскім ордэнам і ўтварыць сумесны Лівонскі ордэн са сталіцай у Рызе. Рыцары і надалей працягвалі свой агрэсіўны курс у дачыненні да народаў Прыбалтыкі, Беларусі, земляў Пскоўшчыны і Наўгародчыны. За перыяд з 1230 па 1284 г. тэўтонцы падпарадкавалі Прусію і зрабілі яе базай для сваіх паходаў на суседнія тэрыторыі.

У процістаянні ім гартавалася баявая вывучка беларускіх палкоў. Асабліва праявілі сябе палачане і віцябляне ў бітвах ля возера Дурбэ (1260 г.) і Ленавардэнам (1261 г.).

Узброеныя сілы лівонскага ордэна дзейнічалі не толькі ў беларускім Падзвінні. З 1250 г. яны пачалі рабіць набегі ўглыб Панямоння. Так, у 1250 г. магістр лівонскага ордэна Андрэй фон Шцірлянд напаў на Навагрудак, але захапіць яго не здолеў. У 1284 г. зрабілі свой першы паход на Гродна крыжакі з Прусіі. Сюды яны яшчэ будуць прыходзіць каля 20 разоў. Пачынаючы з сярэдзіны XIII ст. і па 1345 г. крыжакі зрабілі 30 паходаў, прускі ордэн зрабіў 70 паходаў, а лівонскі — 30 паходаў. У часы праўлення Кейстута (1345 — 1382 гг.) саюзнае беларуска-літоўскае войска адказала 30 паходамі на Прусію, 10 паходамі на Лівонію. За адносна кароткі перыяд у 37 гадоў было зроблена з абодвух бакоў 140 паходаў. Прычым, за апошнія 12 гадоў праўлення Кейстута (1370—1382 гг.) адбылося 75 паходаў. У сярэднім па 6 паходаў у год. Больш 15 паходаў было зроблена крыжаносцамі ў часы праўлення Вітаўта (1352—1430 гг.). Апошні драпежніцкі паход крыжакі з Лівоніі зрабілі ў 1413 г.

Землі Беларусі і Літвы шчодра паліты крывёю іхніх лепшых сыноў, якія зрабілі вялікі ўклад у агульнаеўрапейскую вызваленчую барацьбу эпохі Сярэдневякоўя. Дарога да перамогі густа ўслана касцямі многіх тысяч бясстрашных і слаўных віцязяў. Аб муры многіх беларускіх замкаў пашчарбілі свае мячы драпежныя чужынцы. Акрамя Гродна, яны 4 разы беспаспяхова — у 1250, 1314, 1391 і 1394 гг. — штурмавалі Навагрудак. Пяць разоў — у 1333, 1334, 1366, 1382 і 1386 гг. — бачыў іх горды і нескароны бацька гарадоў беларускіх слаўны горад Полацак. Тройчы — у 1384, 1392, 1394 гг. — яны спрабавалі ўзабрацца на высокія муры Лідскага замка. Акрамя сцягоў нямецкіх рыцараў, тут развяваліся харугвы рыцараў Англіі, Францыі, многіх іншых краін Еўропы. Бачылі іх пад сваімі сценамі Крэва, Бярэсце, Камянец, Ваўкавыск, Мядзел, Дзісна, Браслаў, Свір і незлічоныя вёскі, — па іх не раз прайшлася разбуральная вайна. Аднак найбольшую славу непрыступнай цвярдыні, пра якую ведала ўсё еўрапейскае рыцарства, атрымала старажытная Гародня, ці «замак Гартэн», як яго называлі прускія храністы. Пачынаючы з 1284 і па 1402 г. крыжакі зрабілі на гэтае арлінае гняздо Панямоння каля 20 паходаў. Бадай, не знайсці краіны ў Еўропе, чые рыцары не пабывалі б пад сценамі «недаступнага Гартэна». Паход «на Гартэн» лічыўся вышэйшай адзнакаю і гонарам маладога еўрапейскага дваранства, рамантычнай тэмаю прыдворных свецкіх баляў і піроў. З Германіі, Францыі, Швецыі, Галандыі, Даніі, Італіі, Іспаніі, Чэхіі і Англіі — атрад за атрадам ішлі крыжакі «на Гартэн». І хто іх толькі не ўзначальваў: «магістр тэўтонаў» Конрад Цірнберг (1284 г.), комтуры Кёнігсберга і Брандэнбурга, магістры Лівонскага ордэна і англійскія графы Чэмберлены, Нортумбеленгі і Бэдфарды. Больш чвэрці стагоддзя абаронай Гародні кіраваў непераможны князь Давыд Гарадзенскі, які са сваёй дружынай хадзіў на выручку Навагрудку і Пскову, рабіў кінжальныя рэйды ў Прусію, пад Брандэнбург і Франкфурт-на-Одэры. Не могучы адолець Давыда ў адкрытым баі, немцы з дапамогай наёмнага забойцы, польскага рыцара Андрэя Госта, паздрадніцку забілі яго ў 1328 г.

Сумеснае беларуска-літоўскае войска выйграла буйнейшую бітву еўрапейскага маштабу на рацэ Стрэве ў Латвіі. Немцам на падмацаванне прыбылі рыцары з Францыі і Англіі. Усяго іхняе пешае і коннае войска, на чале з магістрам, налічвала каля 40 тысяч чалавек. Беларуска-літоўскія дружыны былі ўзмоцнены харугвамі з Полацка, Віцебска, Гародні, Навагрудка, Бярэсця, Смаленска, Уладзіміра-Валынскага. Саюзнае войска не ўступала рыцарскаму ні па колькасці, ні па ўзбраенню. Па маштабу і па свайму стратэгічнаму значэнню бітва на р. Стрэве можа раўнавацца з вядомым пабоішчам на Куліковым полі. Яна прынесла заслужаную перамогу і славу князям Альгерду і Кейстуту.

Паколькі дзевяць дзесятых насельніцтва дзяржавы складалі нелітоўцы, то зразумела, што асноўны цяжар паходаў і бітваў падаў на плечы гараджан Беларусі і ў меншай ступені — Украіны. Аснову войска складалі служылыя баяры, гарадскія апалчэнцы, простыя «воі» — сяляне, слугі і нават адпушчаныя на волю рабы-палонныя. Развітая дзесяцічна-сотэнная структура іх арганізацыі, адшліфаваная ў папярэднія стагоддзі, эканамічны патэнцыял гарадоў, высокі тэхнічны ўзровень зброі рабілі гэтае войска надзейным гарантам у процістаянні крыжацкай агрэсіі.

Прускія храністы сведчаць, што пастаянная барацьба і гатоўнасць да абароны вымагалі ад вялікіх князёў максімальных высілкаў пры арганізацыі адпору рыцарскім драпежным паходам. Вітаўт нават пастанавіў, што кожны баярын быў абавязаны з'яўляцца на службу толькі конна. Калі ж нехта каня не меў, то мусіў прадаць у рабства жонку і дзяцей, але з'явіцца на вайну конна.

Рашаючая бітва народаў Усходняй Еўропы (Польшчы, Беларусі, Літвы, Украіны, некаторых рускіх зямель, Чэхіі, Валахіі і інш.) адбылася 15 ліпеня 1410 г. каля в. Грунвальд, у Альштынскім ваяводстве. Войскі ўзначальвалі польскі кароль Ягайла і Вялікі князь Літоўскі Вітаўт. Пад іх кіраўніцтвам было 90 харугваў. Гэтыя воінскія фарміраванні былі рознымі па колькасці людзей, але ў сярэднім па 1000 чалавек. Звычайна тут мелася 200 коннікаў і 800 пехацінцаў. Палавіна іх была пры сцягу і абараняла яго. Дакладных звестак аб колькасці супраціўных войскаў няма. Паводле адных звестак, пад кіраўніцтвам Ягайлы і Вітаўта было каля 100 тыс. чалавек (уключаючы 30 тыс. татар хана Джэлаладзіна, сына Тахтамыша Сарайскай арды), паводле іншых крыніц — усяго 32 тыс. Прыблізна таксама ацэньвалася войска крыжакоў. З 90 харугваў 43 былі беларуска-ўкраінскія. Хронікі зафіксавалі тут харугвы Полацкую, Віцебскую, Гарадзенскую, Берасцейскую, Пінскую, Наваградскую, Лідскую, Ваўкавыскую, Драгічынскую, Лельніцкую. Польскі храніст Ян Длугаш называе яшчэ тры харугвы Смаленскай зямлі, але аналіз фактаў, дакументаў і розных крыніц паказвае, што са Смаленска, як і з усіх гарадоў, была толькі адна харугва. Астатнімі былі Мсціслаўская і Аршанская, якія стаялі разам са смаленцамі. Прыйшлі яшчэ Заслаўска-Менская, Слуцкая і Магілёўская, Крэўская, Кабрынская, Лукомская харугвы. Былі атрады чэхаў, мараваў, сілезцаў, валахаў. Стаялі ў ратным страі пасланцы Ноўгарада Вялікага, Ноўгарад-Северскага, Старадуба і іншых мясцін. З 40 харугваў Вітаўта 30 мелі на сваіх сцягах «Пагоню», а 10 — герб «Калоны».

Бітва распачалася з артылерыйскай дуэлі. Першыя атакі супраць левага крыла крыжакоў пачала лёгкая конніца ВКЛ, на якую абрушыліся самыя моцныя ўдары праціўніка. Пасля жорсткіх і кровапралітных сутычак цяжкая конніца рыцараў пацясніла кавалерыю Вітаўта і частку пешых харугваў. Астатнія яго харугвы вялі зацяты бой на левым флангу, дзе асабліва вызначыліся тры палкі пад камандаю мсціслаўскага князя Сямёна Лінгвена — гэта Смаленскі, Аршанскі і Мсціслаўскі. Адзін з гэтых палкоў загінуў цалкам, астатнія выстаялі і злучыліся з польскімі харугвамі. Адзіным магутным ударам саюзнікі прарвалі фронт, акружылі ворага і да вечара закончылі разгром крыжакоў. Ордэн страціў больш за 30 тысяч забітымі, параненымі і палоннымі. Былі забіты Вялікі магістр Ульрых фон Юнінген і многія знатныя рыцары.

Разгром крыжакоў пад Грунвальдам спыніў агрэсію Тэўтонскага ордэна на ўсход, садзейнічаў эканамічнаму развіццю Беларусі і суседніх зямель, іхняму ўсталяванню ў агульнаеўрапейскім доме.

IV.

Калі ў XIV — пачатку XV стагоддзяў асноўную пагрозу для беларуска - літоўскага гаспадарства ўяўляла крыжацкая небяспека, дык пазней стала хутка ўзрастаць значэнне ўзаемадачыненняў з усходнім суседам — Маскоўскай дзяржаваю, якая збірала землі вакол сябе. Вільня і Масква рабіліся зацятымі сапернікамі.

У сярэдзіне XIV ст. канфлікт разгарэўся з-за ўплыву на Смаленскае княства. Смаленшчына — частка былых крывіцкіх зямель, — была генетычна і гістарычна звязана з беларускаю дзяржаўнасцю. Звязваў Смаленск з Вялікім княствам і гандаль з Рыгаю. Аднак гэтае княства пакутавала ад нападаў маскоўцаў.

(Працяг будзе).

Ваяры Вялікага Княства Літоўскага (XIV—XV ст.). Рыцар Вялікага Княства Літоўскага (XV ст.). Арбалетнікі Вялікага Княства Літоўскага (XV ст.).

НАВІНЫ АКЦЫЯНЕРНАГА ТАВАРЫСТВА «БЕЛАГРАПРАМБІРЖА»



Праўленне акцыянернага таварыства «Белаграпрамбіржа» ўнесла змяненні ў часовыя правілы біржавага гандлю. Прадастаўлена права завяршэння здзелак двум прадстаўнікам ад кожнай брокерскай канторы — брокеру і яго памочніку — па даверанасці.

Напамінаем таксама, што льготны парадак уступлення ў члены біржы для калгасаў, саўгасаў, прадпрыемстваў і арганізацый аграпрамысловага комплексу прадоўжаны толькі да 1 красавіка 1992 года.

На таргах у пятніцу 14 лютага 1992 года заключана 116 гандлёвых здзелак на суму 14,5 млн. рублёў. Сярод прададзеных і купленых тавараў:

Назва тавару	Колькасць	Адзінка вымярэння	Цана за адзінку (рублёў)
Збожжа фуражнае і насеннае	130	тона	6.000—7.000
Гарох насенны, сорт «Працаўнік»	20	тона	7.000
Насенне кукурузы, гібрыд «Варонежскі-3», I пакаленне	10.000	кг	15
Прыправа	8.000	бляшанка	3.60
Суфле малочнае «ЮО-ТОН»	2.000	каробка	30
Мёд пчаліны	500	кг	270
Буракі марынаваныя, слоік 1 л.	2.600	шт.	14
Агуркі марынаваныя, слоік 1 л.	2.000	шт.	17
Агуркі марынаваныя, слоік 3 л.	3.500	шт.	45
Салянка агароднінная, слоік 0,5 л.	14.000	шт.	5—8
Таматы марынаваныя, слоік 3 л.	6.040	шт.	43—45
Кабачкі марынаваныя, слоік 1 л.	4.000	шт.	10
Зялёны гарошак	20.000	бляшанка	50—52
Кава смажаная	1.105	кг	590
Сушка здобная	15.000	кг	13
Пернік	2.200	кг	14—17
Пячэнне аўсяна-фруктовае	2.000	кг	18
Журавіны працёртыя з цукрам, слоік 0,5 л.	3.000	шт.	45
Журавіны ў цукровай пудры	4.000	каробка	18
Чарніцы працёртыя з цукрам, слоік 0,5 л.	2.400	шт.	40
Грыбы марынаваныя, апенькі слоік 0,5 л.	5.000	шт.	55
Напітак вішнёвы, слоік 3 л.	5.000	шт.	45
Чыпсы бульбяныя	6.000	кг	30
Парасяты малочныя, вэнджаныя	100	кг	110
Гарэлка «Сталічная», экспартны варыянт	4.000	шт.	140
Буракаўборачны камбайн ММК-6 (без трактара)	1	шт.	15.000
Трактар Т-150, гусенічны, новы	2	шт.	150.000
Трактар МТЗ-82, новы	2	шт.	280.000
Трактар МТЗ-80, новы	1	шт.	260.000
Камбайн «Дон-1500» са здрабняльнікам	3	шт.	400.000
Плуг пяцікорпусны ПЛМ-5-35	6	шт.	1.000
Газабалонныя камплекты для аўтамабіля ЗІЛ-130, новыя	6	шт.	3.000
Шкло ветравое (ЗІЛ-130)	10	шт.	1.550
Дахавая бляха, ацынкаваная, 1,05×12,0	480	м. кв.	100
Цвікі будаўнічыя	15	тона	10.000—12.000
Цэмент М-400, россыпам	10	тона	600
Шыфер	2.000	ліст	70
Аліфа	70	тона	13.000
Канапа вуглавая, кухонная	30	шт.	5.000
Халадзільнік «Мінск-15М»	1	шт.	22.000
Шампунь, ёмк. 1 л. (Бельгія)	1.000	шт.	230
Шампунь «Зялёны Луг», ёмк. 0,5 л (Польшча)	1.000	шт.	90
Шпалеры	500	трубка	68
Парасон аўтаматычны (ФРГ)	900	шт.	435—455

Даведкі па тэлефонах: 77-07-26, 77-00-90.

ГАЛАВАКРУЖЭННІ Ў ДЗЯЦЕЙ

Яны абумоўлены рознымі захворваннямі нервовай сістэмы, эндакрынных органаў, інфекцыйна-алергічнымі, псіхічнымі расстройствамі, няправільным развіццём сасудаў. У выніку паражэння вестыбулярнай сістэмы, як і пры паражэнні ўнутранага вуха, галавакружэнні нярэдка спалучаюцца з галаўным болем, адчуваннем ціску ў вачах, парушэннем зроку, глытання. Але гэтыя прыкметы менш бачныя.

Калі галавакружэнне ўзнікае ў выніку паражэнняў іншых органаў і сістэм (але не ўнутранага вуха і нервовай сістэмы), адчуванне такое, быццам мільгаюць мушкі перад вачыма. Пры гэтым цямнее ў вачах, з'яўляецца сетка, заслона, быццам нешта «пераліваецца» ў галаве.

Прыступы галавакружэння сустракаюцца ў дзяцей нават ранняга ўзросту (да 3 гадоў). Ім цяжка расказаць пра свае адчуванні. Малыш са спалоханым тварам бяжыць, хістаючыся, да мамы, прыціскаецца да яе. Неўзабаве ўсё праходзіць. Прагноз такога стану спрыяльны.

АКАЗАННЕ ДАПАМОГІ. Дзіця з прыступам галавакружэння трэба пакласці ў пасцель. Можна даць унутр адзін з прэпаратаў, што зніжаюць узбуджальнасць вестыбулярнай сістэмы ці пашыраюць сасуды: белоід, беласпон, белатамінал, аэрон, но-шпу, нікашпан ці нікаверын. Тое ж самае можна зрабіць з дзіцем пры руху, напрыклад, у час турпаходу, падарожжа на аўтамабілі. Калі пасля галавакружэння стан здавальняючы і няма іншых парушэнняў, усё роўна трэба звярнуцца да ўрача. У выпадку спалучэння галавакружэння з іншымі расстройствамі (парушэннем глытання, дваення ў вачах, слабасцю ў руцэ і назе з аднаго боку) трэба хутка выклікаць урача.

АПТЭЧКА
НЕАДКЛАДНАЯ ДАЎРАЧЭБНАЯ ДАПАМОГА

Г. ШАНЬКО,
прафесар.

г. Мінск.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

19 лютага

Беларускае тэлебачанне

11.10. «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Для дзяцей. Канцэрт узорнага хору «Верасок» СШ № 119 г. Мінска.
17.05. «Мумі-Троль і іншыя», «Мумі-Троль і камета», «Шлях дамоў». Мультфільмы.
18.00. Дак. фільмы «Каса марэ», «Альтэрнатывы няма».
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гомель).
19.35. Наш каментарый. «Феномен люмпена».
19.40. Здароўе. Вопыт і праблемы аховы здароўя на заводзе імя Вавілава.
20.05. «Музычныя серады ў М. А. Рымскага-Корсакава».
20.25. Калыханка.
20.45. Гандаль-дайджэст.
21.00. «Муж і дачка Тамары Аляксандраўны». Маст. фільм.
22.45. НіКа.
23.00. Беларускія музычныя ве[illegible]

I канал. Астанкіна

[illegible]
12.15. Дапамажы сабе сам.
13.00. Бізнес-клас.
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.20. Сёння і тады.
14.50. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 1-я серыя.
16.00. «Маўглі». 1, 2, 3-я серыі.
17.00. Навіны.
17.20. Да Міжнароднага тэлемарафона «Салдаты XX стагоддзя супраць вайны».
17.35. Рэформа: тыдзень за тыднем.
18.15. Маст. фільм «Сашка».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. Тэлевізійнае знаёмства. Урмас От гутарыць з Генадзем Хазанавым.
21.55. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей. У перапынку (22.40) — Навіны.
0.30. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 1-я серыя.

Канал «Расія»

9.05. «Дах». Дак. фільм.
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. «Бурда модэн» прапануе...
10.30. Праграма «03».
11.00. Ноч № 235 на Герцэна, 1.
11.50. Чытайце Шаламава.
12.15. Тэлеагляд «Далёкі Усход».
13.00. Весткі.
15.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Біятлон.
17.00. Т. Ін. Ка.
17.15. Вольны час. «Пад зна[illegible]
[illegible]
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Тварам да Расіі.
19.50. Антракт. Рок - група «Начны праспект».
20.00. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
20.30. Дзённік Алімпіяды.
21.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Фігурнае катанне.
22.00. Весткі.
22.20. Зімнія Алімпійскія гульні. Фігурнае катанне.

20 лютага

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Муж і дачка Тамары Аляксандраўны». Маст. фільм.
10.30. «Анатоль Салаўяненка на сцэне і па-за сцэнай».
11.20. «Любоў яшчэ быць можа...». Дак. фільм.
11.50. «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 3-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Музыка і спевы. 7-ы клас.
17.05. «Я ўмею скакаць цераз лужы». Пра ўрачоў-хірургаў 6-й клінічнай бальніцы г. Мінска.
17.35. «Лясныя казкі», «Адна кропля». Мультфільмы.
18.00. «Дакладнасць прызямлення». Дак. фільм.
18.25. Лёс маленькіх вёсак. Віцебскі раён, в. Кузняцова.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
[illegible]
20.00. «Фантазія». Фільм - канцэрт.
20.25. Калыханка.
20.45. Тыдзень беларускага ўрада.
21.00. Крок.
23.00. НіКа.

I канал. Астанкіна

5.00. Раніца.
7.30. «Следства вядуць Калабкі». Мультфільм. Выпускі 1-ы і 2-гі.
8.00. Тэлевізійнае знаёмства. Урмас От гутарыць з Генадзем Хазанавым.
9.10. «Паўлаўскія паляванні». Дак. фільм.
9.40. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.25. Чалавек і закон.
11.55. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
12.55. Як дабіцца поспеху.
13.10. Блакнот.
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.20. Ф. Ф. Ф.
14.45. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 2-я серыя.
15.50. Мультфільмы «Маўглі», «Зай і Чык».
16.40. Й. Гайдн. Канцэрт для трубы з аркестрам. Выконваюць Сярожа Накаракаў і камерны аркестр «Віртуозы Масквы».
17.00. Навіны.
17.20. «Кенес Жандыбаеў, рэфарматар».
[illegible]
20.50. Маст. фільм «Маленькая Вера».
23.00. Навіны.
23.20. Зімнія Алімпійскія гульні. Канькабежны спорт.
0.05. «ВіД» прадстаўляе: «Дзевятка».
0.45. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
7.50. Вольны час. «Дамашні клуб».
8.05. «Іспанская мова. 2-гі год навучання.
8.35. «Ніць».
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
11.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Біятлон.
15.00. Пятае кола.
16.30. Парламенцкі веснік Расіі.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Актуальны рэпартаж. «Білет у Казань».
17.30. Прыватызацыя па-расійску.
17.45. Вольны час. «Увага, здымаю!».
18.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Слалам.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Спецыяльны камерцыйны веснік.
20.00. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
[illegible]
22.25. Шорт-трэк. (Працяг).

РАДЫЁ

20 лютага

Апошнія паведамленні: 6.00, 7.00, 10.00, 15.00, 20.00, 23.00.

7.00 — «Радыёфакт». Ранішняя інфармацыйная праграма. 8.05 — «Дзелавы кур'ер». Навіны прадпрымальніцтва. 8.15 — «Вясковыя ростані». 9.15 — У. Федасеенка. «Вербы над ракой». Старонкі рамана. Перадача 1-я. 10.15 — А. Вольскі. «Тры Іваны — тры браты». Радыёкампазіцыя. Частка 2-я, заключная. 11.00 — «Ваша думка, ваша прапанова». Прамая сувязь з радыёслухачамі. 12.00 — «Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — іграе аркестр Л. Багдановіча. 15.15 — «Вясёлая карусель». Радыёраказ. 16.05 — «Рамантыкі». 17.00 — «Эканамічны дзённік». 17.40 — «Ад нашага ўласнага карэспандэнта». 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.25 — І. Пташнікаў. «Алені». Апавяданне. 21.00 — «Ад шчырага сэрца». Музычная праграма. 22.00 — «Лёс дзяцей — наш лёс». У перадачы ўдзельнічае старшыня Рэспубліканскага дзіцячага фонду У. Ліпскі. 22.30 — «Боскі голас». Спявае Л. Паварoці. 23.10 — «Музычны марафон». Эстрадная праграма.

НАДВОР'Е

19 лютага

Сёння ўдзень па рэспубліцы воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі невялікі снег. Тэмпература паветра ў Брэсце, Гродна — 1—3, Мінску — 3—5, Гомелі — 4—6, Магілёве, Віцебску — 5—7 градусаў марозу.

У наступныя двое сутак захаваецца халоднае надвор'е, пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра ўначы 7—12, удзень — 3—8, па ўсходу ўначы 15—20, удзень — 5—10 градусаў марозу.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін — 32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: член рэдакцыйнай калегіі [illegible], першы намеснік адказнага сакратара [illegible], старшы карэктар [illegible].

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63850. Зак. № 33. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12